

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρίαση 18^{ης} Απριλίου 2018

Ωρα έναρξης: 10.12 π.μ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας.

Σεβαστά μέλη της Κοινωνίας των Πολιτών, σας καλωσορίζω σε αυτή την Ειδική Σύνοδο.

Θέλω να διαπιστωθεί από τους γραμματείς αν υπάρχει απαρτία. *

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(Η. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν ξεκινήσω με την ομιλία και το καλωσόρισμα, να σας πω ότι τα κουδούνια που ακούσατε σήμερα είναι η τελευταία τους φορά, διότι θα αντικατασταθούν με άλλο σύστημα, το οποίο δε θα είναι τόσο ενοχλητικό.

Κύριε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού,

Κύριε Υπουργέ Παιδείας και Πολιτισμού,

Κύριε Επίτροπε Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,

Κύριοι εκπρόσωποι των αρμόδιων υπουργείων,

Αγαπητοί σύνεδροι,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

---

*Σημ.: Στη Σύνοδο αυτή παρέστησαν οι βουλευτές κ. Στέλλα Κυριακίδου, Σκεύη Κούτρα Κουκουμά και Νίκος Κέττηρος.

Κυρίες και κύριοι,

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που σας καλωσορίζω στην Έβδομη Ειδική Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών, που έχει στο επίκεντρο των εργασιών της το «Υπόμνημα της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών».

Η παρούσα έβδομη Σύνοδος αποτελεί συνέχεια έξι προηγούμενων επιτυχημένων συνόδων. Η πρώτη Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών πραγματοποιήθηκε το 2010 και καταπιάστηκε με το θέμα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ακολούθησε η δεύτερη Σύνοδος που πραγματοποιήθηκε το 2011 και ενέκρινε την Εθνική Διακήρυξη για τον Εθελοντισμό, που αποτέλεσε το «κοινό όραμα» και το «ευαγγέλιο» των μη κυβερνητικών οργανώσεων, που στοχεύει να διασφαλίσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τον εθελοντισμό.

Η τρίτη και η τέταρτη Σύνοδος ασχολήθηκαν με το θέμα των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, όσον αφορά τη λειτουργία των εθελοντικών/μη κυβερνητικών οργανώσεων. Η πέμπτη Σύνοδος, με τις σχέσεις των εθελοντικών οργανώσεων με τη δημόσια υπηρεσία στην ευρύτερή της διάσταση και η έκτη με την εμπλοκή των νέων στην εθελοντική δραστηριότητα.

Η σημερινή Σύνοδος αποτελεί μια πρωτοποριακή πρωτοβουλία, που στόχο έχει να αναδείξει τη σημασία της χρηστής διοίκησης όσον αφορά τη δράση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Στα πλαίσια αυτά θα γίνει προβολή του Κώδικα Χρηστής Διοίκησης Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας των ΜΚΟ, ως αποτέλεσμα ευρείας διαβούλευσης, που θα αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο για την εμπέδωση της διαφάνειας και χρηστής διοίκησης, που καθοδηγούν τη δράση του εθελοντισμού στην Κύπρο.

Συγχαίρω το ΠΣΕΕ για την πρωτοπόρα πρωτοβουλία του να συντάξει τον Κώδικα αυτό και είμαι σίγουρος ότι αυτή θα αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση εμπέδωσης της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης, της λογοδοσίας, της αμεροληψίας, της ακεραιότητας, της αξιοπιστίας και της αντικειμενικότητας, που πρέπει να αποτελούν τους άξονες δράσης ολόκληρης της κοινωνίας μας, αρχίζοντας από τη δράση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων αλλά και την αποφυγή πράξεων διαφθοράς, δωροδοκίας και σύγκρουσης συμφερόντων.

Βασικό εργαλείο της σημερινής συνόδου είναι το «Υπόμνημα της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών», ένα ιδιαίτερα μελετημένο έγγραφο, που είμαι σίγουρος ότι θα αποτελέσει τη βάση και θα δώσει το έναυσμα για ένα ζωντανό διάλογο, ο οποίος θα ολοκληρωθεί με την έγκρισή του, ώστε στη συνέχεια να αποτελέσει τον οδικό χάρτη για τις επόμενες ενέργειες στον τομέα αυτό.

Με την παρουσίαση των στοιχείων του υπομνήματος και μέσα από τις διάφορες εισηγήσεις που θα κατατεθούν κατά τη συζήτηση, αναμένουμε να διαμορφωθεί ένα πλαίσιο συμπερασμάτων και πορισμάτων επί του θέματος, που θα ενισχύσει τη χρηστή διοίκηση στη δράση του εθελοντισμού στον τόπο μας.

Ο εθελοντισμός, έχει βαθιές και στέρεες ρίζες αλλά και παράδοση στην Κύπρο, που ανατρέχουν χρόνια πίσω. Βεβαίως, υπάρχουν και πολλά περιθώρια βελτίωσης της προσφοράς και ενίσχυσής του αλλά και της δημιουργίας πολιτικών φιλικών προς τις ιδέες του εθελοντισμού και παράλληλα κουλτούρας συμμετοχικότητας. Προς αυτή την κατεύθυνση, είμαι σίγουρος ότι θα συμβάλει η σημερινή Σύνοδος καθώς και ο Κώδικας Δεοντολογίας, αφού η διαφάνεια αποτελούσε πάντοτε την πυξίδα υλοποίησης των χρόνιων στόχων του εθελοντισμού στον τόπο μας.

Εκφράζω την προσδοκία μου και τη βεβαιότητα ότι η Σύνοδος αυτή και τα πορίσματά της, θα αποτελέσουν τη ραχοκοκαλιά της στρατηγικής για την περαιτέρω

ενίσχυση και θεμελίωση της καλύτερης συνεργασίας, του διαλόγου και της διαβούλευσης του εθελοντικού κινήματος, που θα βασίζεται πάνω στα θεμέλια των αρχών της χρηστής διοίκησης.

Κλείνοντας θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων θα σταθεί δίπλα σας στην προσπάθεια υλοποίησης των στόχων που έχουν τεθεί, που είναι κοινά αποδεχτοί στόχοι, και θα συμβάλει μέσα από την προώθηση σχετικών νομοθεσιών αλλά και μέσα από τη συμβολή της Βουλής, με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της. Για το σκοπό αυτό, η Βουλή θα παρακολουθεί και θα στηρίζει την πορεία της υλοποίησης των στόχων αυτών.

Σας συγχαίρω για ακόμα μια φορά για την πρωτοβουλία σας και εύχομαι το καλύτερο στις εργασίες της έβδομης αυτής συνόδου.

Ευχαριστώ που με ακούσατε.

Προχωρούμε τώρα με τα θέματα της ημερησίας διάταξης της συνεδρίας.

Καλώ στο βήμα τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, κύριο Σταύρο Ολύμπιο.

Κύριε Ολύμπιε, έχετε το βήμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ:

(Σ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ)

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ της Παιδείας και του Πολιτισμού, κύριε Επίτροπε Εθελοντισμού, κυρία βουλευτής, αγαπητοί εκπρόσωποι των υπουργείων, αγαπητοί βουλευτές της 7^{ης} αυτής Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών, επιτρέψτε μου να επαναλάβω ότι η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών είναι μια από τις πιο σημαντικές πρωτοβουλίες του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, που όπως είναι γνωστό μορφοποιεί, συντονίζει, προάγει, αναπτύσσει τον εθελοντισμό στο νησί μας. Γιατί; Γιατί αυτή η Σύνοδος αναβιώνει σ' ένα βαθμό τη

δημοκρατία του λαού, όπως τη θεμελίωσαν και τη βίωσαν οι Αθηναίοι πριν από τόσους αιώνες, όταν μαζεύονταν στο λόφο της Πνύκας και με το διάλογο και την πειθώ αλλά και με τη σύζευξη αντίθετων απόψεων αντιμετώπιζαν τα προβλήματα των πολιτών στο κλεινόν της παλλάδος άστου, όπως έλεγαν τότε την Αθήνα.

Έτσι και σήμερα, σ' αυτή τη σύνοδο, πενήντα έξι εκπρόσωποι των εθελοντικών/μη κυβερνητικών οργανώσεων του τόπου μας, όσοι είναι και οι εκπρόσωποι της Βουλής των Αντιπροσώπων, που δεν τους συνδέει καμιά κομματική ιδεολογία, δεν τους συνδέει καμιά συντεχνιακή δράση, δεν τους συνδέει κανένα οικονομικό συμφέρον, το μόνο που τους συνδέει είναι η αφειδώλευτη, ανιδιοτελής αγάπη τους στο συνάνθρωπό τους και τον τόπο τους. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν μαζευτεί σήμερα εκ μέρους της κοινωνίας των πολιτών, για να συζητήσουν προβλήματα που έχουν σχέση με τον εθελοντισμό, που όπως μόλις πριν από λίγα λεπτά έχει πει ο Πρόεδρος της Βουλής, έχει μια μακρά παράδοση στον τόπο μας και είναι και μια παράμετρος, ίσως η σημαντικότερη παράμετρος, η οποία οριοθετεί τη στάθμη του πολιτισμού μας. Ή ακόμα θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο εθελοντισμός στον τόπο μας είναι το αντίβαρο και το αντιφάρμακο σε όλη αυτή την κατάσταση, σε αυτή την καταχνιά, αυτή την υποβάθμιση, την πτώση αν θέλετε ακόμα, των πνευματικών, ηθικών και κοινωνικών αξιών στον τόπο μας.

Για τα προβλήματα του εθελοντισμού θα συζητήσει σήμερα αυτή η 7η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον να δει με ποιον τρόπο μπορούμε να κρατήσουμε τον εθελοντισμό μας στις κορυφογραμμές της καθαρότητας, της αυθεντικότητας, να τον κρατήσουμε άσπιλο και αμόλυντο τον εθελοντισμό μας. Και όπως λέει ο ποιητής: «χαρά σε αυτούς τους ήρωες που στη ζωή τους όρισαν να φυλάγουν Θερμοπύλες». Και σήμερα μαζευτήκαμε, το έχει υπαινιχτεί ήδη ο Πρόεδρος, για να δούμε με ποιον τρόπο θα μπορούμε να

φυλάξουμε αυτές τις Θερμοπύλες και να μην επιτρέψουμε σε καμιά ορδή βαρβάρων να μολύνει, να αμαυρώσει με τη ρυπαρότητα είτε της προσωπικής ιδιοτέλειας είτε άλλων ανεπίτρεπτων σκοπιμοτήτων τα αγιασμένα χώματα του εθελοντισμού μας, στα οποία υπηρέτησαν οι πατεράδες και οι παππούδες μας και που μέχρι σήμερα χιλιάδες άνθρωποι αναλώνονται καθημερινά μέσα στον οργανωμένο εθελοντισμό για να υπηρετήσουν το συνάνθρωπό τους, το περιβάλλον, τον πολιτισμό και οποιοδήποτε άλλο κοινωνικό πρόβλημα της εποχής μας.

Θα έχουμε σαν επίκεντρο της μελέτης μας τον Κώδικα Χρηστής Διοίκησης, Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας, που ετοίμασε το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού. Πέρασε από διαβούλευση απ' όλες τις πόλεις και ευγενική φιλοδοξία του εθελοντικού κινήματος είναι αυτός ο Κώδικας να αποτελέσει τον Κανόνα, τον τρόπο που θα λειτουργεί η κάθε εθελοντική οργάνωση, η κάθε εθελοντική προσπάθεια, για να είναι διαφανής η κάθε λειτουργία. Για να μην υπάρχει η παραμικρή υπόνοια και η παραμικρή υποψία ότι συμβαίνει οτιδήποτε που μπορεί να αποτελέσει ψεγάδι σε αυτή την ιερή, την πανίερη προσπάθεια που καταβάλλουν όλοι αυτοί οι άνθρωποι για να δώσουν τον εαυτό τους παράδειγμα του πώς μπορεί να χειριστεί κανένας είτε τα χρήματα του κράτους, που παίρνουν οι οργανώσεις από τις χορηγίες, είτε τα χρήματα του λαού, που παίρνουν από τις διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες που οργανώνουν.

Αυτός ο Κώδικας, που είμαι απόλυτα σίγουρος ότι η καθαρότητα του πνεύματος και της ψυχής των εθελοντών, ο πλούτος ο εσωτερικός που τους διακρίνει, θα τους πιέζει ώστε να εφαρμόζουν κατά γράμμα αυτόν τον Κώδικα που θα μελετήσουμε όλοι σήμερα και θα πούμε τις παρατηρήσεις μας και τις απόψεις μας, αυτός ο Κώδικας θα βοηθήσει ώστε ο εθελοντισμός μας να ανέβει ακόμα αρκετά σκαλοπάτια, όχι μόνο

ποσοτικής αλλά και ποιοτικής βελτίωσης και να αποτελεί μian ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο στην κοινωνία μας.

Θέλω να εκφράσω ολόθερμες ευχαριστίες στον Πρόεδρο της Βουλής που παρά τον φόρτο των εργασιών του είναι σήμερα μαζί μας, τους αξιωματούχους του κράτους που είναι πάλι σήμερα και τιμούν με την παρουσία τους αυτή τη Σύνοδο, να ευχαριστήσω το προσωπικό της Βουλής που κατέβαλε πολλές προσπάθειες μαζί με τις λειτουργούς του ΠΣΣΕ για να οργανωθεί η σημερινή σύνοδος. Να ευχαριστήσω όλους εσάς για την παρουσία σας και να ευχηθώ να έχουμε μια γόνιμη συζήτηση και εποικοδομητικά να είναι τα αποτελέσματα και της φετινής μας Συνόδου.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Θα φύγω λίγο από την ημερήσια διάταξη μόνο για είκοσι δευτερόλεπτα για να ανακοινώσω πρώτα σε εσάς και κατ' επέκταση στην κοινωνία, γιατί έχουν σχέση και με τη δική σας δράση, ίσως και απ' εδώ να εμπνεύστηκα τουλάχιστον το ένα από τα δύο και το δεύτερο το ενίσχυσα, ότι εντός της ημέρας θα δώσω οδηγίες στους συνεργάτες μου για να μου κάνουν μία μελέτη αναφορικά με το πώς μπορεί να λειτουργεί αυτό που θα έλεγα τουλάχιστον εγώ ως «λειτουργία της παράλληλης Βουλής». Και με την ολοκλήρωση της βελτίωσης του κτιρίου που έχουμε πάρει, του παλιού δίπλα, μπορεί να είναι και η βάση της λειτουργίας της παράλληλης Βουλής. Επεξηγήσεις στη συνέχεια και όταν πρέπει.

Το δεύτερο, έχω αποφασίσει η Βουλή να πάρει την πρωτοβουλία για ανάπτυξη σχέσεων στη βάση της λεγόμενης «ήπιας ισχύος» με άλλα κοινοβούλια και εργαζόμαστε, το έχουμε βάλει πλέον σε εφαρμογή. Μέσα στα πλαίσια της ήπιας ισχύος έχω την εντύπωση ότι ο εθελοντισμός και ιδιαίτερα ο εθελοντισμός της

Κύπρου, Στέλλα (Κυριακίδου), θα μπορούσε να ήταν το ισχυρό κομμάτι της ήπιας ισχύος που μπορούμε να συζητήσουμε με τους λαούς ιδιαίτερα της περιοχής.

Καλώ τώρα στο βήμα τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Κώστα Χαμπιαούρη.

Έχετε το βήμα, κύριε Υπουργέ.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:

(Κ. ΧΑΜΠΙΑΟΥΡΗΣ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Έντιμε κύριε Επίτροπε,

Έντιμοι κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Έντιμε κύριε Σταύρο Ολύμπιε, Πρόεδρε του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων,

Αγαπητοί εκπρόσωποι των κρατικών φορέων και μη κυβερνητικών οργανισμών,

Αγαπητοί εκπαιδευτικοί,

Αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες,

Με ιδιαίτερη χαρά παρευρίσκομαι στην 7^η Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών, η οποία διοργανώνεται από το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού.

Το θέμα της φετινής Συνόδου: «Χρηστή Διοίκηση των ΜΚΟ και το νομικό πλαίσιο που τις επηρεάζει», κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό και επίκαιρο. Η όλη διοργάνωση αποσκοπεί μέσα από το βήμα της Βουλής των Αντιπροσώπων να προσφέρει τη δυνατότητα για συζήτηση, ανταλλαγή απόψεων, εποικοδομητικό διάλογο και προβληματισμό, προκειμένου να μπορέσουμε ως κοινωνία να διαφυλάξουμε την τήρηση της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αξιοπιστίας καθώς

και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προς όφελος του κάθε πολίτη ξεχωριστά.

Το γεγονός ότι το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού δημιούργησε τον «Κώδικα Χρηστής Διοίκησης, Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις» αποτελεί μία αξιόλογη πρωτοβουλία, η οποία αναμφίβολα θα είναι προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας μας, αφού αναμένεται να συμβάλει στην ορθή λειτουργία των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Ήδη κατά τα τελευταία χρόνια καταγράφονται σημαντικές προσπάθειες στον τομέα της ενδυνάμωσης της κοινωνίας των πολιτών στην Κύπρο, με κυριότερη την υιοθέτηση ενός εκσυγχρονισμένου νομικού πλαισίου για τη λειτουργία των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις λειτουργώντας με διαφάνεια, ευαισθησία και ηθική, προβάλλουν αξίες όπως η αλληλεγγύη, ο αλtruισμός, η συνεργασία, η ακεραιότητα και η αμεροληψία. Επιπρόσθετα, μπορούν να συμβάλουν στην προστασία και στην εδραίωση των δημοκρατικών θεσμών καθώς και στην αύξηση των ευκαιριών μάθησης και εξέλιξης των πολιτών, ώστε να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες που είναι απαραίτητες στις σύγχρονες κοινωνίες. Προς αυτή την κατεύθυνση ο Κώδικας δίνει εφόδια στις μη κυβερνητικές οργανώσεις να επιτελέσουν το έργο τους με χρηστό και ορθολογικό τρόπο.

Κλείνοντας, θα ήθελα να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για την άρτια διοργάνωση και το συντονισμό της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών. Συγχαίρω επίσης τους εκπροσώπους των εθελοντικών Οργανώσεων για την ανταπόκριση και τη συμμετοχή τους στη συζήτηση των εργασιών της Συνόδου. Παράλληλα, θα ήθελα με την ευκαιρία αυτή να επιβεβαιώσω ότι πρόθεση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι να

αναπτύξει περαιτέρω συνεργασία με τις οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, γιατί αναγνωρίζουμε ότι από τη συμμετοχή και την εθελοντική προσφορά των μελών τους σε διάφορους τομείς δραστηριοτήτων, μόνο θετικά αποτελέσματα μπορούν να προκύψουν για τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και τους εμπλεκόμενους μη κυβερνητικούς οργανισμούς και κατ' επέκταση για τον κάθε πολίτη ξεχωριστά.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για το χαιρετισμό του.

Καλώ τώρα στο βήμα τον Επίτροπο Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, κ. Γιάννη Γιαννάκη, για το δικό του χαιρετισμό.

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ:

(Γ. ΓΙΑΝΝΑΚΗ)

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής,

Φίλε Υπουργέ Παιδείας και Πολιτισμού,

Φίλοι βουλευτές,

Εκπρόσωποι υπουργείων,

Πρόεδρε του ΠΣΣΕ, φίλε Ολύμπιε, ο αιώνιος μας εθελοντής, που μας καθοδηγεί,

Εκπρόσωποι οργανώσεων,

Η 7^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών σήμερα, είναι μια ευκαιρία για εσάς να εκφράσετε απόψεις, να ασκήσετε καλόπιστη κριτική στο πώς βελτιώνουμε τον τρίτο τομέα, τον τομέα της Κοινωνίας των Πολιτών, που περιλαμβάνει τον εθελοντισμό και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Πολύ σημαντική η πρωτοβουλία του ΠΣΣΕ, όχι μόνο για την οργάνωση αυτής της Συνόδου αλλά και για τον Κώδικα Δεοντολογίας και Χρηστής Διοίκησης, κάτι που

νομίζω επικροτώ και ως Επίτροπος και ως κυβέρνηση, διότι πρέπει να καταλάβουμε ότι ως μη κυβερνητικές οργανώσεις έχουμε ευθύνη απέναντι στους πολίτες και στο κράτος, να διαχειριζόμαστε και την οικονομική στήριξη που μας δίνεται αλλά και να είμαστε σωστοί στον τρόπο λειτουργίας μας.

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις είναι ένας πυλώνας δημοκρατίας, συμμετοχικής δημοκρατίας και πρέπει αυτός ο πυλώνας να λειτουργεί σωστά. Θυμούνται, κύριε Ολύμπιε, πριν πέντε χρόνια μόλις είχα διοριστεί και είχα έρθει στην πρώτη σύνοδο που συμμετείχα ως Επίτροπος και τα πρώτα πράγματα που είπα ήταν δύο. Πρέπει να δούμε πόσες οργανώσεις έχουμε στον τόπο μας και τί κάνουμε για το νόμο περί Σωματείων, Ιδρυμάτων και Λεσχών, ώστε να υπάρχουν εργαλεία διαφάνειας και χρηστής διοίκησης. Ανακαλύψαμε ότι έχουμε εξήμισυ χιλιάδες οργανώσεις στον τόπο μας. Στη Γαλλία είναι 1.050 οργανώσεις ανά ένα εκατομμύριο πληθυσμού. Στην Κύπρο εξήμισυ χιλιάδες οργανώσεις για οκτακόσιες πενήντα χιλιάδες άτομα. Ε, κάτι δεν πάει καλά.

Καταφέραμε πέρσι τον Ιούλη να περάσουμε ένα νομοθετικό πλαίσιο που δεν μας ικανοποιεί πλήρως, εντούτοις όμως υπάρχουν σύγχρονα στοιχεία μέσα, οικονομικής διαφάνειας και χρηστής διοίκησης. Θα πρέπει όλες οι οργανώσεις να υποβάλλουν οικονομικούς λογαριασμούς, θα πρέπει όλες οι οργανώσεις και τα σωματεία να κάνουν μια γενική συνέλευση ανά έτος, στοιχεία επικοινωνίας της οργάνωσης, στοιχεία επικοινωνίας του διοικητικού συμβουλίου, διότι τα διοικητικά συμβούλια έχουν νομική ευθύνη έναντι στις αποφάσεις για τις οργανώσεις. Και τώρα είμαστε στη Βουλή και συζητούμε το νόμο περί Ιδιωτικών Οργανισμών Κοινής Ωφελείας, που βασικά θα ξεκαθαρίζει με πιστοποιημένο τρόπο, σωστή αξιολόγηση, καθαρά κριτήρια τί είναι φιλανθρωπική οργάνωση.

Νομίζω έχουμε προχωρήσει μαζί, κύριε Ολύμπιε, μαζί με όλους εσάς στο να εκσυγχρονίσουμε το νομοθετικό πλαίσιο, για να δημιουργήσουμε ένα πολύ βασικό στοιχείο για την κοινωνία των πολιτών. Την αξιοπιστία. Η αξιοπιστία είναι αυτό που θα αναβαθμίσει το ρόλο το δικό σας αλλά και θα ενθαρρύνει και άλλους πολίτες, και ειδικότερα νέους, να ενταχθούν στο κίνημά σας. Ο σκοπός ο δικός μου αυτός είναι. Είναι μαζί, χέρι με χέρι, να αναβαθμίσουμε το ρόλο το δικό σας και όχι μόνο στον τομέα των δράσεων και των πρωτοβουλιών αλλά και στον τομέα της χάραξης πολιτικής του κράτους. Το κράτος μας θα εκσυγχρονιστεί καλύτερα αν όλοι εσείς συμβάλλετε. Είμαι ένας από τους υπερασπιστές και προωθώ έντονα ότι οι μη κυβερνητικές οργανώσεις με την εμπειρία και την εξειδικευμένη τους γνώση μπορεί να συμβάλουν σημαντικά στον εκσυγχρονισμό του κράτους.

Θα ήθελα να συγχαρώ, κύριε Ολύμπιε, και το ΠΣΣΕ για τη συνεργασία, όλες τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, διότι ο ρόλος ο δικός μου στο τέλος της ημέρας έχει σχέση άμεσα μαζί σας. Εγώ κάποια ώρα θα φύγω αλλά εσείς θα μείνετε και εσείς έχετε πολύ σημαντικό ρόλο να «παίξετε» και στην επίλυση κοινωνικών προβλημάτων και στη στήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού αλλά και με τη συμβολή σας, όπως έχω πει, στον εκσυγχρονισμό του κράτους.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιαννάκη.

Καλώ τώρα στο βήμα τον εκπρόσωπο των βουλευτών και Αντιπρόεδρο του ΠΣΕΕ κ. Ηλία Δημητρίου να αναγνώσει το υπόμνημα της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών, για σκοπούς συζήτησης και έγκρισής του στη συνέχεια.

Μετά από την ανάγνωση να παρακαλέσω την κ. Κουκουμά να με αντικαταστήσει, για να συνεχίσω το υπόλοιπο πρόγραμμά μου και να συνεχίσει η συζήτηση.

Ναι, κύριε Δημητρίου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΣΣΕ:

(Η. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Καλημέρα σας.

Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, γνωστό πλέον ως ΠΣΣΕ, με την ιδιότητα που του παρέχει ο Νόμος 61(1)/2006 ως το Ανώτατο Συντονιστικό Σώμα των εθελοντικών οργανώσεων/ΜΚΟ στην Κύπρο, διοργανώνει και φέτος τη Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών, η οποία αποτελεί μία πρωτοποριακή πρωτοβουλία του ΠΣΣΕ και δίνει «φωνή» στις εθελοντικές οργανώσεις/ΜΚΟ μέσα από το βήμα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Στην ειδική αυτή Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών, η οποία ακολουθεί τις βασικές διαδικασίες της ολομέλειας της Βουλής των Αντιπροσώπων, συμμετέχουν 56 εκπρόσωποι των εθελοντικών/μη κυβερνητικών οργανώσεων, οι οποίοι με την ιδιότητα του “βουλευτή” της Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών, έχουν την ευκαιρία να προβάλουν τις θέσεις τους για το θέμα της Συνόδου στην παρουσία αρμόδιων αξιωματούχων του κράτους. Η επιλογή των 56 εκπροσώπων της Συνόδου διασφαλίζει την εκπροσώπηση σχεδόν όλου του φάσματος της κοινωνίας των πολιτών.

Το θέμα της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών «Χρηστή Διοίκηση των ΜΚΟ και το νομικό πλαίσιο που τις επηρεάζει», έχει σκοπό να αναδείξει διάφορες πτυχές του θέματος και να τεθούν σε συζήτηση. Σημαντικό εργαλείο σε αυτή την συζήτηση είναι πρωτίστως ο Κώδικας Χρηστής Διοίκησης Συμπεριφοράς και

Δεοντολογίας για τις Μη Κυβερνητικές- Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις, που ετοίμασε το ΠΣΣΕ και έχει τύχει ευρείας διαβούλευσης με τα μέλη του αλλά και οι διάφοροι νέοι νόμοι που έχουν ψηφιστεί ή νομοσχέδια που είναι σε εξέλιξη και τυχόν να επηρεάζουν τις ΜΚΟ.

Στο Υπόμνημα της Συνόδου καταγράφεται επίσης σε παράρτημα μια ανασκόπηση της προόδου που έγινε στα αιτήματα των προηγούμενων Συνόδων της Κοινωνίας των Πολιτών σε μια συνεχή προσπάθεια προώθησής τους, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς. Είναι μέσα στους φακέλους που έχουμε όλοι, δεν θα διαβαστούν οι τέσσερις σελίδες όπου υπάρχουν οι δράσεις ή τα αποτελέσματα ακριβώς αυτών των αιτημάτων.

(Το Υπόμνημα επισυνάπτεται ως Παράρτημα Ι)

Τώρα, όσον αφορά το θέμα: «Χρηστή Διοίκηση των ΜΚΟ και το νομικό πλαίσιο που τις επηρεάζει», η χρηστή διοίκηση και η διαφάνεια αποτελούσαν πάντοτε διαχρονικούς στόχους για τον εθελοντισμό στο νησί μας. Η ποιότητα στην παροχή των υπηρεσιών των ΜΚΟ στους συνανθρώπους μας και γενικότερα την κοινωνία εξασφαλίζουν την εμπιστοσύνη, την αξιοπιστία, την αντικειμενικότητα, το κύρος και την αναγνώρισή τους από το κοινό και την πολιτεία και ενισχύουν τη διάθεσή τους να συνδράμουν το έργο που επιτελούν. Σε οποιαδήποτε δραστηριότητα των εθελοντικών οργανώσεων, προτεραιότητα πρέπει να έχει η τήρηση της νομιμότητας, η διαφάνεια, η αμεροληψία, η ακεραιότητα, η αξιοπιστία, η υπευθυνότητα, η ίση μεταχείριση, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αξιοπρέπεια και η αντικειμενικότητα. Κάθε εθελοντής είτε μέλος του διοικητικού συμβουλίου είτε του οργανισμού και κάθε μέλος του έμμισθου προσωπικού, οφείλει να εφαρμόζει τις βασικές αυτές αρχές οι οποίες πρέπει να τον καθοδηγούν και να τον εμπνέουν.

Το ΠΣΣΕ, ανταποκρινόμενο στην ανάγκη εκσυγχρονισμού του εθελοντικού τομέα σε πρακτικές χρηστής διοίκησης, ετοίμασε μετά από διαδικασία ευρείας διαβούλευσης με τις οργανώσεις μέλη του τον Κώδικα Χρηστής Διοίκησης Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας για τις ΜΚΟ. Είναι αυτό το ωραίο βιβλιαράκι το οποίο έχουμε μέσα στους φακέλους μας. Είναι σημαντικό να αναφέρω ότι το ΠΣΣΕ έχει ήδη λάβει υποστηρικτικά μηνύματα και συγχαρητήρια για τον Κώδικα από τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, τον οποίο ευχαριστούμε ιδιαίτερα, σε συνάντηση που είχε αντιπροσωπεία μαζί του και ο ίδιος μας είχε υποσχεθεί και προχώρησε να δοθεί σε όλους τους πραγματικούς βουλευτές αυτό το βιβλιαράκι αλλά και όπου δει, όπου κρίνει ο ίδιος ως Πρόεδρος της Βουλής. Επίσης, από Υπουργεία και πολλούς άλλους φορείς.

Η κουλτούρα, οι αρχές και οι αξίες όσον αφορά τη χρηστή διοίκηση είναι βαθιά ριζωμένες στην ιστορία του εθελοντικού κινήματος. Ο Κώδικας αυτός δίνει μια νέα δυναμική στην άγραφη αυτή παράδοση και έχει βασικό στόχο να καθοδηγεί εμάς και τους επόμενους εθελοντές στην ορθή και αποτελεσματική μας προσφορά.

Ένας βασικός στόχος της σημερινής μας συνάντησης είναι να συζητήσουμε το περιεχόμενο του Κώδικα και να προτρέψουμε την κάθε οργάνωση και το κάθε μέλος της να τον τηρούν πιστά, ώστε να καταστεί ένα δυναμικό εργαλείο χρηστής διοίκησης, ορθής συμπεριφοράς και δεοντολογίας με συνεχή εφαρμογή. Αποτελεί εξάλλου χρέος μας να ενδυναμώσουμε τις πρακτικές χρηστής διοίκησης στο χώρο των ΜΚΟ. Παρ' όλο που ο Κώδικας έχει ήδη αποσταλεί στις ΜΚΟ και σε όλους τους αρμόδιους φορείς του κράτους, η σημερινή Σύνοδος μας δίνει ακόμη μία ευκαιρία να δούμε τους τρόπους στήριξής του και περαιτέρω εφαρμογής του.

Οι κανόνες του Κώδικα επιβάλλεται να τηρούνται, εκτός εάν νομικό πλαίσιο ή εσωτερικοί κανονισμοί των οργανώσεων, ορίζουν άλλες ή πιο συγκεκριμένες διαδικασίες που δεν συγκρούονται με τον Κώδικα. Η εφαρμογή του Κώδικα είναι εθελοντική και επαφίεται στην κάθε ΜΚΟ εάν θα υιοθετήσει τις αρχές του. Διευκρινίζουμε επίσης ότι ο Κώδικας είναι συμπληρωματικό έγγραφο, αφού η εργασία και η δραστηριότητα της κάθε ΜΚΟ πρωτίστως εφαρμόζει πιστά κάθε νομοθεσία του κράτους και ειδικά κατ' αναλογία τις αρχές διοικητικού δικαίου.

Τέλος, όσον αφορά τον Κώδικα, σημειώνουμε ότι παρ' όλων που έχει εκτυπωθεί σε έκδοση, θα επικαιροποιείται από καιρό σε καιρό και θα επανεκτυπώνεται, για να καλύπτει όλες τις νέες ανάγκες και θέματα που προκύπτουν και χρήζουν αναγνώρισης και ρύθμισης. Ήδη έχουν υποβληθεί χρήσιμες απόψεις από οργανώσεις που συμμετέχουν στη Σύνοδο όπως:

1. Επεξήγηση ορισμών για το είναι διαφάνεια, διαφθορά, σύγκρουση συμφερόντων κ.λπ.
2. Στο Άρθρο 2.4.4, όπου έχει τον τίτλο: «Ευθύνες/Ρόλοι» Διοικητικού Συμβουλίου, να προστεθεί η ευθύνη δήλωσης τυχόν οικονομικών συμφερόντων, τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων.
3. Στο άρθρο 3, «Σύγκρουση Συμφερόντων» να αναφερθεί ο τρόπος που θα αντιμετωπίζονται περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων και από ποιο όργανο του οργανισμού, π.χ. το διοικητικό συμβούλιο ή άλλη επιτροπή. Επίσης, ότι η κάθε ΜΚΟ να διασφαλίζει ότι όλα τα μέλη γνωρίζουν την πολιτική του οργανισμού για θέματα σύγκρουσης συμφερόντων.
4. Συμπερίληψη νέων κεφαλαίων όπως σεβασμός στο περιβάλλον, απαγόρευση και αντιμετώπιση περιπτώσεων σεξουαλικής παρενόχλησης/κακοποίησης, καθορισμός πλαισίου για τη δωροδοκία και η διαφορά με τα δώρα ως μορφή

εκτίμησης προς τις ΜΚΟ, ώστε να μην σχετίζεται με τη δωροδοκία, σύσταση Επιτροπής Δεοντολογίας σε κάθε ΜΚΟ για διαχείριση θεμάτων που σχετίζονται με τον Κώδικα.

Το δεύτερο σκέλος του θέματος της σημερινής Συνόδου αναφέρεται στο νομικό πλαίσιο που επηρεάζει τις ΜΚΟ. Ποιοι νέοι νόμοι που έχουν πρόσφατα ψηφιστεί ή νομοσχέδια που είναι σε εξέλιξη τυχόν μας επηρεάζουν; Η Σύνοδος σήμερα μας δίνει το βήμα για να εξετάσουμε ό,τι ενδεχομένως δυσχεραίνει το έργο, την εργασία και την αποστολή μας.

1. Ο περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και για Άλλα Συναφή Θέματα Νόμος του 2017
  - 1.1 Ενίσχυση του εποπτικού ρόλου των κρατικών αρχών και ιδιαίτερα στον οικονομικό έλεγχο για πάταξη οποιωνδήποτε ατασθαλιών.
  - 1.2 Ενίσχυση της στελέχωσης και της τεχνογνωσίας των Επαρχιακών Διοικήσεων στη νομοθεσία για διευκόλυνση της εφαρμογής της, αλλά και ενημέρωσης/καθοδήγησης των ενδιαφερομένων μερών.
  - 1.3 Κρίνεται αναγκαία η παρουσίαση των διατάξεων του νόμου σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη από την αρμόδια αρχή του κράτους.
2. Ένας δεύτερος νόμος είναι «Ο περί Ιδιωτικών Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (Πιστοποίηση) Νόμος του 2017», που αναφέρθηκε πριν ο αγαπητός φίλος Επίτροπος ΜΚΟ κ. Γιαννάκη.
  - 2.1 Βρίσκεται σε εξέλιξη η συζήτηση του νομοσχεδίου στην Επιτροπή Εσωτερικών της Βουλής. Το ΠΣΣΕ συμμετέχει στη συζήτηση και θέτει τις απόψεις/τοποθετήσεις του.
3. Ο περί Εράνων Νόμος.

3.1 Τροποποίηση της νομοθεσίας για κατοχύρωση της επιθυμίας των συγγενών όσον αφορά τις εισφορές στις κηδείες. Θα επανέλθουμε μετά στο θέμα αυτό, να μιλήσουμε εκτενέστερα.

4. Λήψη απόφασης για διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής για τις ΜΚΟ και τον εθελοντισμό.

Καλούμε τους βουλευτές της 7ης Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών, να τοποθετηθούν επί των θεμάτων που αναφέρθηκαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ένα λεπτό, κύριε Δημητρίου, να καλέσω την κυρία Κουκουμά, διότι πρέπει να πάω στην επιτροπή Θεσμών.

(Στο σημείο αυτό τον Πρόεδρο της Βουλής αντικαθιστά η βουλευτής κ. Σκεύη Κούτρα
Κουκουμά)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(Σ. ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ)

Συνεχίστε, κύριε Δημητρίου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΣΣΕ:

(Η. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Σε αυτή την προσπάθεια αναμένουμε επίσης τη στήριξη της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας. Για την προώθηση των αιτημάτων της Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών, επενδύουμε και φέτος πολλές ελπίδες στην αгаστή συνεργασία μας με τον Επίτροπο Εθελοντισμού και ΜΚΟ.

Για διευκόλυνση της συζήτησης οι βουλευτές της Συνόδου μπορούν να τοποθετηθούν βάσει του περιεχομένου του Κώδικα, δηλαδή:

- Στις βασικές αρχές που τον διέπουν και είναι η αφοσίωση, η αμεροληψία, η αντικειμενικότητα, η ακεραιότητα, η ευπρέπεια, ο επαγγελματισμός, η αξιοπρέπεια, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η διαφάνεια και η λογοδοσία, η φιλαλήθεια και η νομιμότητα.
- Στους προτεινόμενους κανόνες του Κώδικα στην ενότητα Διακυβέρνηση, Διοίκηση και Λειτουργία και ιδιαίτερα:
  - στις πρακτικές του ελέγχου, της αξιολόγησης και της προστασίας εμπιστευτικών πληροφοριών, μια νέα νομοθεσία που εφαρμόζεται σε λίγες μέρες, όπου αντιλαμβάνεστε τη σοβαρότητα της νομοθεσίας όσον αφορά τα προσωπικά δεδομένα, με τα οποία πρέπει όλοι να είμαστε πάρα πολύ προσεκτικοί. Ήδη το ΠΣΣΕ διοργανώνει σεμινάρια για να μπορέσει να βοηθήσει όλες τις ΜΚΟ που είναι μέλη του,
  - στους προτεινόμενους κανονισμούς για κάθε επίπεδο λειτουργίας όπως στη διοίκηση, το ανθρώπινο δυναμικό, τον εργασιακό χώρο και τις ανθρώπινες σχέσεις,
  - στους αναμενόμενους τρόπους λειτουργίας οργάνων της διοίκησης όπως της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου,
  - στις αναμενόμενες ευθύνες του διοικητικού συμβουλίου, του προσωπικού και των εθελοντών,
  - στις προτεινόμενες πρακτικές αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων,
  - στις πρακτικές διαχείρισης των οικονομικών με βάση τη διαφάνεια και των διαδικασιών του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου,
  - στις προτεινόμενες πρακτικές που προωθούν τη συλλογικότητα και τη συνεργασία μεταξύ των ΜΚΟ, για την επίτευξη κοινών στόχων αποφυγής

κατακερματισμού των πόρων, μείωσης του συνολικού κόστους, αύξησης της αποτελεσματικότητας, πάντοτε προς όφελος της κοινωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(ΣΚ. ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ)

Ευχαριστώ τον κ. Δημητρίου.

Να σας καλημερίσω κανονικά και να σας συγχαρώ για τη σύνοδο αυτή και το θέμα που έχετε επιλέξει.

Θα προχωρήσουμε τώρα στο πρώτο θέμα της ημερήσιας διάταξης, που είναι η συζήτηση και οι τοποθετήσεις των βουλευτών γύρω από το Υπόμνημα της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών.

Βλέπω να έχουν δηλώσει συμμετοχή για να μιλήσουν μέχρι τώρα γύρω στα είκοσι τρία άτομα. Να παρακαλέσω όπως οι ομιλίες δεν ξεπερνούν τα δύο λεπτά, να μη γίνονται παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια των ομιλιών. Αναφέρω αυτούς τους κανονισμούς, έτσι για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε τις εργασίες μας σωστά. Θα μπορούσε να δοθεί από τον Πρόεδρο δικαίωμα δευτερολογίας σ' ένα λογικό χρόνο και αν υπάρχει η αναγκαιότητα. Να παρακαλέσω επίσης να σηκώνετε το χέρι σας, για να σας δίνετε ο λόγος και να στέκεστε, αν είναι δυνατόν, έτσι που να μπορούν να σας εντοπίσουν από τις υπηρεσίες, για να ανοίξει το μικρόφωνο. Να αναφέρω επίσης ότι καταγράφονται στα πρακτικά μόνο οι ομιλίες και όχι άλλα κείμενα που θα καταθέσετε στη Βουλή, οπότε, όσα θα αναφέρετε όταν θα πάρετε τον λόγο, εκείνα θα καταγραφούν στα πρακτικά.

Να ξεκινήσω δίνοντας τον λόγο καταρχήν στην κ. Μαρία Κωνσταντίνου εκ μέρους του Κυπριακού Φόρουμ Ακεραιότητας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΦΟΡΟΥΜ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (CYPRUS INTEGRITY FORUM):

(Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ)

Καλή σας μέρα.

Εκ μέρους του Κυπριακού Φόρουμ Ακεραιότητας, το οποίο αποτελεί οργάνωση κατά της διαφθοράς, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες, αλλά και κυρίως τα συγχαρητήρια γι' αυτή την πρωτοβουλία του ΠΣΣΕ, η οποία πρωτοβουλία αποτελεί ένα βήμα ακόμα για την αντιμετώπιση της διαφθοράς στον τόπο μας, αλλά και για προώθηση σημαντικών αρχών, όπως είναι η ακεραιότητα.

Μέσα από το Υπόμνημα που υποβάλαμε στον ΠΣΣΕ προτείναμε, μέσα και από την εμπειρία μας, διάφορες εισηγήσεις, ώστε να δημιουργηθεί ένας ολοκληρωμένος κώδικας δεοντολογίας. Συγκεκριμένα, για την επεξήγηση των ορισμών, οι οποίοι θεωρούμε ότι αποτελούν ένα πολύ σημαντικό βήμα, ώστε να κατανοούν τα μέλη, το διοικητικό συμβούλιο, αλλά και οι πάντες που ασχολούνται με τον οργανισμό τι σημαίνει διαφθορά, σύγκρουση συμφερόντων, αλλά και τα υπόλοιπα σχετικά.

Επίσης για τα οικονομικά συμφέροντα, να αναφέρονται συγκεκριμένα, να υπάρχει ένα ειδικό έντυπο, το οποίο να συμπληρώνεται από το διοικητικό συμβούλιο, ώστε να αποφεύγεται η σύγκρουση συμφερόντων. Ο τρόπος που θα αντιμετωπίζονται οι περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων, να δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα, αλλά να υπάρχει και ένα ειδικό ενημερωτικό έντυπο, ώστε να ενημερώνονται οι πάντες που ασχολούνται με τον οργανισμό.

Επίσης για τη δωροδοκία, τα δώρα, αναφερόμαστε συγκεκριμένα σε αυτά. Γενικά να επεξηγείται το καθετί μέσα στον κώδικα δεοντολογίας. Τέλος, κλείνοντας, θα ήθελα να πω ότι είναι σημαντικό να συσταθεί μια Επιτροπή Δεοντολογίας, η οποία να εξετάζει όλα τα σχετικά με τον κώδικα δεοντολογίας και να τα τηρεί.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Κωνσταντίνου.

Το λόγο έχει ο κ. Γιώργος Εγγλέζος από μέρους του Κυπριακού Ανθρωπιστικού Συνδέσμου για παιδιά "Cans for Kids".

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ "CANS FOR KIDS":

(Γ. ΕΓΓΛΕΖΟΣ)

Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι,

Τόσο το πλαίσιο χρηστής διοίκησης όσο και οι νομοθεσίες που διέπουν τη λειτουργία των ΜΚΟ, μας βρίσκουν σύμφωνους. Είναι βήματα προς την ορθή κατεύθυνση για τη διαφάνεια, καταπολέμηση της διαπλοκής, αξιοπιστία και καλή λειτουργία.

Στα πλαίσια της προσπάθειας αυτής, η κυβέρνηση έχει θεσπίσει κανονισμούς που στοχεύουν στην εξάλειψη της διαπλοκής, αλλά που ταυτόχρονα επηρεάζουν αρνητικά την αποστολή ανθρωπιστικών συνδέσμων, όπως ο δικός μας.

Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται σε περιπτώσεις δωρεών προς τα δημόσια νοσηλευτήρια. Ενώ στο παρελθόν η δωρεά εξοπλισμού στα κρατικά νοσηλευτήρια ήταν υπόθεση μεταξύ δωρητή-Υπουργείου Υγείας και νοσηλευτηρίου, τώρα χρειάζεται η έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών και διάφορων άλλων κυβερνητικών τμημάτων και υπηρεσιών. Αυτό σημαίνει ότι το αίτημά μας θα υποβληθεί στο δημόσιο νοσηλευτήριο και θα αποσταλεί στο Υπουργείο Υγείας και με τη σειρά του θα αποσταλεί στο Υπουργείο Οικονομικών για έγκριση. Επίσης πρέπει να πάρουν και τις απόψεις του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, του Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής και του Τμήματος Δημοσίων Έργων μέσω επιστολής. Καταλαβαίνετε ότι η διαδικασία

αυτή αυξάνει τη γραφειοκρατία και έχει ως αποτέλεσμα σημαντικές καθυστερήσεις στην προσπάθειά μας για την παραχώρηση εξοπλισμού που θα βοηθήσει τους γιατρούς να δώσουν την όσο το δυνατό καλύτερη θεραπεία στα πάσχοντα παιδιά μας. Σαν παράδειγμα, η τελευταία μας προσπάθεια ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2016 και εγκρίθηκε τελικά αρχές Μαρτίου του 2018. Υπάρχει επίσης πρόνοια, όταν η αξία του εξοπλισμού είναι πάνω από €15.000, τότε το Υπουργείο Υγείας θα προκηρύσσει ανοικτό διαγωνισμό εκ μέρους του δωρητή.

Έχοντας υπόψη τις διαδικασίες δημόσιων διαγωνισμών με τις παρατάσεις, ενστάσεις, ακυρώσεις και επαναπροκηρύξεις, αυτό θα σημαίνει μακρές καθυστερήσεις, με αποτέλεσμα ή την ακύρωση της αγοράς είτε την αγορά εξοπλισμού που θα είναι ήδη πετपालιωμένος και εκ των πραγμάτων άχρηστος. Να μην ξεχνούμε επίσης ότι ο ιατρικός εξοπλισμός δεν είναι καθόλου φθηνός και ότι ο σύνδεσμός μας έχει ήδη δωρίσει εξοπλισμό αξίας πέραν των €260.000 και, αν κάποιοι καμώνονται ότι δεν μας ξέρουν, τότε μια επίσκεψη στο Μακάρειο Νοσοκομείο και ειδικότερα στο δεύτερο όροφο, θα τους το κάνει ξεκάθαρο.

Για την άμβλυνση των πιο πάνω εισηγούμαστε τον ορισμό συντονιστικού κέντρου στο πρότυπο των ΚΕΠ, έτσι που να μπορούμε να δίνουμε και να παίρνουμε τις απαραίτητες για τη δωρεά πληροφορίες, την απάλειψη του ορίου των €15.000 και την επιστροφή του ΦΠΑ που τυχόν θα πληρωθεί κατά την αγορά ιατρικού ή άλλου εξοπλισμού που έχει δωρηθεί σε κρατικά νοσηλευτήρια και άλλα κρατικά ιδρύματα με τη μορφή οικονομικής ενίσχυσης προς τις ΜΚΟ που έχουν προβεί στις δωρεές.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ τον κ. Εγγλέζο.

Τον λόγο έχει ο κ. Σολομών Κουντούρης από μέρους του Cyprus Youth DiplomaCY.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ CYPRUS YOUTH DIPLOMACY:

(Σ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ)

Ευχαριστώ για το λόγο.

Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω και εγώ με τη σειρά μου τόσο το ΠΣΣΕ όσο και όλους τους οργανισμούς που είτε παρευρίσκονται εδώ μαζί μας είτε βοήθησαν εκτός της αίθουσας αυτής για τη διαμόρφωση του κώδικα, αλλά και να συγχαρούμε γι' αυτή την πρωτοβουλία που μας δίνει και εμάς λόγο τόσο για το πώς κινούμαστε ως Κοινωνία των Πολιτών όσο και για το πώς κοιτάζουμε μπροστά στο μέλλον. Εγώ πιστεύω προσωπικά ότι είναι σημαντική σε πολύ μεγάλο βαθμό και η συνεργασία μεταξύ των οργανισμών. Με αρκετούς οργανισμούς είτε έχουμε κοινούς στόχους είτε ασχολούμαστε σε κοινά πεδία. Και όπως γράφει και ο κώδικας, είναι σημαντικό να αποφύγουμε και τον κατακερματισμό των πόρων. Η εισήγηση θα ήταν πιθανόν η δημιουργία μιας πλατφόρμας με τα στοιχεία των οργανισμών και τους κεντρικούς στόχους, έτσι ώστε να είναι εύκολο και για μας ως οργανισμό να βρίσκουμε όμοιους οργανισμούς για συνεργασία και για τους αρμόδιους φορείς, αλλά και για νέους ή ηλικιωμένους, οι οποίοι θέλουν να ενταχθούν στο κίνημα του εθελοντισμού να βρουν πιο εύκολα κάποιο οργανισμό με τον οποίο θα μπορέσουν να ασχοληθούν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Κουντούρη.

Τον λόγο έχει η κ. Ζαχαρούλα Μαλά από μέρους της Παγκύπριας Οργάνωσης Προώθησης Γραμματισμού.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ:

(Ζ. ΜΑΛΛΑ)

Γεια σας και από μένα. Και εγώ ήθελα να συγχαρώ αυτή την προσπάθεια της συνομοσπονδίας και είμαστε όλοι βεβαίως πρόθυμοι να συμμετάσχουμε και να συμβάλουμε στο να ενοποιηθούν κυρίως οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στη δουλειά που κάνουν.

Κάτι που θέλω να πω είναι ότι με τη δουλειά που κάνει η κάθε οργάνωση ξεχωριστά σίγουρα συμβάλλει στο έργο της κυβέρνησης. Γι' αυτό είναι σημαντικό και για την κυβέρνηση νομίζω να βοηθά τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις με όποιον τρόπο μπορεί.

Αυτό ήταν η μόνη παρατήρηση που ήθελα να κάνω. Και πάλι ευχαριστώ για την ευκαιρία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Μαλά.

Τον λόγο έχει η κ. Στάλω Κυριακίδου από μέρους του Συνδέσμου "Μοναδικά Χαμόγελα - Παγκύπριος Σύνδεσμος Σπάνιων Γενετικών Παθήσεων".

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ "ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑ - ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΠΑΝΙΩΝ ΓΕΝΕΤΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ":

(ΣΤ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ)

Κυρία Πρόεδρε,

Όλοι πιστεύω ότι είμαστε εδώ και χαιρετούμε... έχουμε συμβάλει για να γίνει αυτή η σύνοδος για άλλη μία χρονιά. Το μόνο που θα ήθελα να αναφέρω από μεριάς μου είναι ότι, από τη στιγμή που υπάρχει σε εξέλιξη νομοθεσία για την πιστοποίηση, άρα τηρείς μεγάλος αριθμός, θέλω να πιστεύω, εθελοντικών οργανώσεων και τα οικονομικά κριτήρια διαφάνειας, αξιοπρέπειας, τα οποία είναι δεδομένα. Ίσως θα

έπρεπε να υπάρχει και μία διαβάθμιση κλίμακας ακριβώς μέσα από την πιστοποίηση, να έχουν κάποια δικαιώματα, ώστε οι δωρεές να διευκολύνονται. Δηλαδή, αφού πληροί κάποια κριτήρια, να υπάρξει μία διευκόλυνση, όχι διευκόλυνση, κάποιο πρωτόκολλο σε πιστοποιημένες οργανώσεις, όταν τίθεται θέμα δωρεών οι οποίες στην πραγματικότητα εξυπηρετούν το κράτος, τα κριτήρια να είναι λίγο πιο απλά, να το θέσω έτσι.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει ο κ. Θωμάς Κατσιώνης από μέρους του Ιδρύματος “Θεοτόκος”.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ “ΘΕΟΤΟΚΟΣ”:

(Θ. ΚΑΤΣΙΩΝΗΣ)

Καλημέρα και από μένα.

Καταρχάς θα ήθελα να ευχαριστήσω και εγώ εκ μέρους του Ιδρύματος “Θεοτόκος” το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για την πρωτοβουλία αυτή, να συντάξει τον κώδικα χρηστής διακυβέρνησης κ.τ.λ. κ.τ.λ., και βεβαίως τους συνεργάτες του, οι οποίοι έδωσαν πολύ χρόνο και διάθεση για τη σύνταξη και συγγραφή του κώδικα.

Κυρίες και κύριοι,

Εδώ και πολύ καιρό, υπάρχει πλέον κοινός προσανατολισμός της Κοινωνίας των Πολιτών και των οργανώσεων της στην αυτοδέσμευση, την αυτορρύθμιση, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, καθώς και στον προσδιορισμό κοινών αρχών πολιτικής και πρακτικών.

Ως ίδρυμα “Θεοτόκος”, αναγνωρίζουμε ότι η διαφάνεια και η λογοδοσία έχουν ζωτική σημασία για τη χρηστή διοίκηση και αυτό είτε αφορά κυβερνήσεις είτε αφορά

δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις ή μη κυβερνητικούς κερδοσκοπικούς οργανισμούς, όπως είμαστε σήμερα εδώ.

Συνοπτικά ή συνοψίζοντας τις προτάσεις τις δικές μας, αφορούν πρώτα τις σχέσεις πολιτείας και ΜΚΟ και εδώ θα θέλαμε να τονίσουμε ότι υπάρχει ανάγκη μιας συνολικής ρύθμισης της σχέσης μεταξύ πολιτείας και ΜΚΟ, κάτι που γίνεται, καταβάλλεται η προσπάθεια και γι' αυτό το λόγο είμαστε και εμείς σήμερα εδώ.

Το δεύτερο, αφορά τις οικονομικές διαστάσεις στις δράσεις των ΜΚΟ και εδώ θα θέλαμε να προτείνουμε να υπάρχει λιγότερη γραφειοκρατία, περισσότερη αποτελεσματικότητα και διαφάνεια και πληροφόρηση.

Τρίτον, να δοθεί όντως η αρμόζουσα σημασία στον εθελοντισμό. Και στο σημείο αυτό θα πρέπει να πούμε ότι η πολιτεία πρέπει να μεριμνήσει, εφόσον αναγνωρίζει το ρόλο των ΜΚΟ, να μεριμνήσει λοιπόν ουσιαστικά για την παροχή κινήτρων και εκπαιδευτικών μέτρων που αποβλέπουν στην προώθηση του εθελοντισμού, ενώ παράλληλα θα πρέπει να απαλειφθούν φαινόμενα κακόβουλης αντιμετώπισης του εθελοντισμού, όπου αυτά υπάρχουν.

Τέταρτον, το τέταρτο σημείο αφορά τη διαφάνεια και τη λογοδοσία και εμείς λέμε ότι η λογοδοσία είναι η καρδιά του έργου των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών. Είναι ο πυλώνας της αξιοπιστίας, όπως αυτό έχει αναφερθεί μέχρι τώρα αρκετές φορές και της αποτελεσματικότητάς τους. Είναι αδιαπραγμάτευτη αξία και όχι επιλογή και αφορά ανεξαιρέτως όλες τις διαστάσεις του έργου των οργανώσεων. Η λογοδοσία είναι μια σχέση θεσμοθετημένη και διαρκείας μεταξύ των οργανώσεων και όλων των άλλων όσοι συμμετέχουν στο έργο τους.

Όσον αφορά τη διαφάνεια, πρέπει να πούμε ότι αυτό δεν είναι μια απλή παροχή πληροφοριών, αλλά η διευκόλυνση για ουσιαστική πρόσβαση και στη σημαντική πληροφορία.

Αναφέρθηκε στο υπόμνημα κάτι για τη σύγκρουση συμφερόντων. Δίχως αυτό να μας βρίσκει αντίθετους, απλά κάτι για προβληματισμό, γιατί έχουν γίνει κάποια πράγματα στο παρελθόν σε οργανώσεις όπου συνάδελφοι αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν από διοικητικά συμβούλια λόγω του ότι συγγενικά πρόσωπα εργάζονταν στο σύνδεσμο αλλά αυτό που έγινε εδώ και τριάντα χρόνια. Απλά αυτό που βάζω για προβληματισμό είναι το εξής: Οι περισσότερες ή αρκετές απ' τις οργανώσεις αφορούν οργανώσεις στις οποίες συμμετέχουν άτομα τα οποία είναι οι ίδιοι πάσχοντες, είναι οι ίδιοι ενδιαφερόμενοι, είτε αυτοί είναι γονείς είτε είναι ασθενείς, για παράδειγμα. Και, όταν μιλάω για γονείς, εννοώ, για παράδειγμα, συνδέσμους και οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες. Εκεί μπορεί να είναι οι ίδιοι πάσχοντες, μπορεί να είναι και οι γονείς. Αυτοί δεν έχουν κάποιο συμφέρον ή ειδικά συμφέροντα στο να είναι μέλη του συγκεκριμένου συνδέσμου και μέλη του διοικητικού συμβουλίου; Δεν εκφράζουν και συμφέροντα δικά τους; Συμφέροντα, σε εισαγωγικά πάντα το λέω αυτό, αλλά παρ' όλ' αυτά θεωρώ ότι είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να ιδωθεί.

Τέλος, όσον αφορά το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τα ιδρύματα και για τα σωματεία, πρέπει να πούμε με τη σειρά μας πάλι μπράβο σ' εκείνους οι οποίοι συμμετείχαν και όπως επίσης και σε εκείνες τις ΜΚΟ πρωτοβουλίες, οι οποίες συμμετείχαν ενεργά στη διαμόρφωση ή τουλάχιστον έλαβαν πρωτοβουλίες, για να κάνουν προτάσεις εποικοδομητικές, που στο τέλος να βγει πραγματικά αυτό το νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο σήμερα καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες των ΜΚΟ, αλλά και του κράτους, εφόσον προωθεί την οικονομική και διαχειριστική διαφάνεια των ΜΚΟ, ρυθμίζει θέματα συγκρουόμενων συμφερόντων και συμβαδίζει με τις συστάσεις για τις ΜΚΟ, που προκύπτουν από διεθνείς συνθήκες, τις οποίες όμως έχει υπογράψει και η δική μας κυβέρνηση.

Τώρα στο προσκήνιο βρίσκεται ακόμη συζήτηση για την ψήφιση του νόμου για τους ιδιωτικούς οργανισμούς κοινής ωφελείας. Πάλι υπάρχουν πρωτοβουλίες από ΜΚΟ με συγκεκριμένες προτάσεις. Παράκλησή μας είναι οι προτάσεις οι οποίες θα υποβληθούν -και νομίζω ίσως να έχουν υποβληθεί ήδη προς τον Πρόεδρο της Βουλής κ.τ.λ.- να έρθουν και στην αρμόδια επιτροπή να ιδωθούν με την αρμόζουσα πάλι προσοχή, όπως έχει ιδωθεί μέχρι τώρα και η νομοθεσία για τις ΜΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, δύο λεπτά δικαιούστε να μιλάτε από τη θέση σας, αλλά ήταν και κάτι που συμφωνήσαμε στην αρχή.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ "ΘΕΟΤΟΚΟΣ":

Ευχαριστώ και απολογούμαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Να δώσω τώρα το λόγο στον κ. Κώστα Κώστα, τον πρόεδρο του Κυπριακού Οργανισμού Κέντρων Νεότητας - ΚΟΚΕΝ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΕΝΤΡΩΝ ΝΕΟΤΗΤΑΣ - ΚΟΚΕΝ:

(Κ. ΚΩΣΤΑ)

Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, καλημέρα σας.

Καταρχάς να δώσω και εγώ με τη σειρά μου συγχαρητήρια στο ΠΣΣΕ για τη διοργάνωση της Έβδομης Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών και να πω ότι αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα για τις εθελοντικές οργανώσεις, τις ΜΚΟ, ούτως ώστε να εκφράσουν τα δικά τους προβλήματα, θεωρώ, στο ανώτατο επίπεδο της Κυπριακής Δημοκρατίας, που είναι η Βουλή.

Λοιπόν, εγώ θα ασχοληθώ με δύο πολύ συγκεκριμένα θέματα, τα οποία απασχολούν, θεωρώ, όλους τους συναδέλφους.

Το πρώτο είναι η στελέχωση των επαρχιακών διοικήσεων και δράτομαι της ευκαιρίας που είναι ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών σήμερα εδώ μαζί μας. Έχουμε κάνει κατ' ιδίαν συναντήσεις ως οργανισμός με τους εκπροσώπους των επαρχιακών διοικήσεων, οι οποίοι έχουν αναλάβει τον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμο του 2017. Έχουν ανατεθεί σε ανθρώπους οι οποίοι δεν έχουν κανένα νομικό υπόβαθρο να διαχειρίζονται μία νομοθεσία. Και στις τέσσερις επαρχιακές διοικήσεις που έχουμε κάνει τις συναντήσεις έχουμε διαπιστώσει ότι ο κάθε υπάλληλος της επαρχιακής διοίκησης διαβάζει τη νομοθεσία, όπως ο ίδιος ξέρει, και πολλές φορές θεωρούν ότι κάποια πράγματα που δεν είναι στη νομοθεσία, θεωρούν σωστό να τη χρησιμοποιούν, όπως οι ίδιοι νομίζουν. Οπότε, επειδή είναι πολύ σημαντικό να διέπει η συγκεκριμένη νομοθεσία όλες τις ΜΚΟ, θεωρώ ότι πρέπει να γίνει είτε στελέχωση των επαρχιακών διοικήσεων με άτομα τα οποία έχουν νομικό υπόβαθρο και μπορούν να είναι υπεύθυνα, για να τηρούν τη συγκεκριμένη νομοθεσία, είτε, αν δεν μπορεί να γίνει αυτό, να γίνει σωστή εκπαίδευση των συγκεκριμένων ατόμων και επισήμανση ότι πρέπει η νομοθεσία να ακολουθείται ως έχει και όχι κατά το δοκούν.

Το δεύτερο και πολύ σημαντικό που θέλω να θίξω, είναι για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Μια νομοθεσία η οποία πανευρωπαϊκά 25 του Μάη θα εφαρμοστεί και μπορώ να πω ότι στην Κύπρο ειδικά είμαστε εντελώς απροετοίμαστοι. Η νομοθεσία η συγκεκριμένη θα έρθει να βρει όλες τις ΜΚΟ, γιατί όλες οι ΜΚΟ έχουν μέλη. Είναι το όνομα του μέλους, το επίθετό του και ο αριθμός του τηλεφώνου του. Αποτελούν προσωπικά δεδομένα, τα οποία πρέπει όλες οι ΜΚΟ, να τα διαχειρίζονται σωστά, ούτως ώστε να μην γίνουν υποκλοπές των στοιχείων των συγκεκριμένων ή τέλος πάντων να μην αντιμετωπίσουν νομικά προβλήματα οι ίδιες οι οργανώσεις. Άρα πρέπει ο Επίτροπος Εθελοντισμού, σε

συνεργασία με το ΠΣΣΕ, να δούμε πώς μπορούμε να υλοποιήσουμε ένα γενικό πρόγραμμα εκπαίδευσης για τις ΜΚΟ και να βρούμε και μία χορηγία συγκεκριμένη για το συγκεκριμένο το πρόγραμμα, γιατί το κόστος είναι πολύ μεγάλο. Μιλάμε για πάνω από €10.000 με €15.000, αναλόγως του πόσο εύρος πληροφοριών διαθέτει η κάθε ΜΚΟ.

Αυτά από μένα. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ τον κ. Κώστα.

Ο κ. Σάββας Σταύρου από το European Cyprus Society. Είναι αναπληρωτής βουλευτής λέει.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ EUROPEAN CYPRUS SOCIETY:

(Σ. ΣΤΑΥΡΟΥ)

Είναι παρών ο βουλευτής του European Cyprus Society.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Εδώ έχει δηλώσει να μιλήσει ο Σάββας Σταύρου από μέρους του European Cyprus Society. Αν είναι από λάθος που έχετε δηλώσει...

Προχωρούμε στην κ. Άννα Ζαννέτου από μέρους του Κυπριακού Συνδέσμου Ασθενών με Myasthenia Gravis.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΜΥΑΣΤΗΝΙΑ GRAVIS:

(Α. ΖΑΝΝΕΤΟΥ)

Θέλω και εγώ να χαιρετήσω με τη σειρά μου την έβδομη Σύνοδό μας. Θέλω να σας ευχαριστήσω όλους και θέλω να πω ότι η αλλαγή αυτή που θα γίνει με τα καταστατικά είναι εξαιρετική και η διαφάνεια που θα υπάρχει θα είναι πολύ καλή. Δεν έχω τίποτε να προσθέσω. Θέλω να σας ευχαριστήσω και θέλω να πω ότι όλοι οι σύνδεσμοι, όπως εμάς της Myasthenia Gravis, το διοικητικό συμβούλιο

συμπεριλαμβάνει μόνο ασθενείς. Και για μας είναι πάρα πολύ δύσκολο να εργαζόμαστε, για να βοηθήσουμε τους συνανθρώπους μας, τους ανθρώπους που συνοδοιπορούν μαζί μας με τη Myasthenia Gravis. Θέλω να σας ευχαριστήσω όλους και ιδιαίτερα το ΠΣΣΕ για τη συμβολή του αυτή.

Σας ευχαριστώ όλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Ζαννέτου.

Το λόγο έχει ο κ. Στέλιος Μνάσωνος από μέρους των Υπηρεσιών Ηλικιωμένων του Δήμου Αγλαντζιάς.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ:

(ΣΤ. ΜΝΑΣΩΝΟΣ)

Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι σύνεδροι,

Η δική μου παρέμβαση σχετίζεται με τον περί Εράνων Νόμο και ειδικότερα στην κατοχύρωση της επιθυμίας των συγγενών όσον αφορά τις εισφορές στις κηδείες. Αρκετοί από εμάς, αν όχι όλοι, έχουμε βιώσει ή έχουν περιέλθει σε γνώση μας απαράδεκτα φαινόμενα εντός του περιβάλλοντος ιερών ναών από εκκλησιαστικούς επιτρόπους σχετικά με το θέμα των εισφορών στη μνήμη τεθνεώτων σε κηδείες. Φαινόμενα που ασφαλώς και δυσχεραίνουν το έργο και την αποστολή μας.

Αναφέρομαι συγκεκριμένα στον περί Εράνων Νόμο, που ψήφισε πρόσφατα η Βουλή, το 2017, και κατοχυρώνει το δικαίωμα στους συγγενείς του αποθανόντος να αποφασίζουν οι ίδιοι για τις εισφορές που θα γίνουν στη μνήμη του. Αρκετά ιδρύματα και οργανώσεις μας προσφέρουν τις υπηρεσίες τους είτε εντελώς δωρεάν, όπως, για παράδειγμα, το ίδρυμα "Αροδαφνούσα" είτε με πολύ χαμηλά τροφεία, όπως οι κοινοτικές και δημοτικές στέγες ηλικιωμένων και άλλα ιδρύματα που φιλοξενούν παιδιά και νέους με ειδικές ανάγκες. Οι οικείοι τους, οι συγγενείς τους,

όταν αποβιώσει ο δικός τους άνθρωπος, επιθυμούν οι εισφορές στη μνήμη του να δοθούν στο ίδρυμα ή την οργάνωση που στάθηκε αρωγός, φρόντισε, αγκάλιασε και μερίμνησε για την όσο το δυνατό καλύτερη διαβίωσή τους κάτω από τη δική τους στέγη.

Η Ιερά Σύνοδος, σε συνεδρία της γι' αυτό το θέμα, αποφάσισε με συντριπτική πλειοψηφία, διαφωνούντων μόνο δύο μητροπολιτών, ότι πρέπει να γίνεται σεβαστή η επιθυμία των οικείων του αποθανόντος σε ό,τι αφορά τις εισφορές, υιοθετώντας ουσιαστικά την εισήγηση και διαχρονική θέση του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού.

Παρά την υφιστάμενη νομοθεσία, υπάρχουν δυστυχώς περιπτώσεις που μέλη των οργανώσεών μας παρεμποδίζονται να εισπράξουν εισφορές εντός του περιβόλου της εκκλησίας, σύμφωνα με την επιθυμία των συγγενών, αν δεν συνεισφέρουν το 40% των εισπράξεων στην εκκλησιαστική επιτροπή.

Έχω τη γνώμη και είναι εισήγησή μου στη Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών ότι η εκτελεστική εξουσία, αλλά και η Βουλή των Αντιπροσώπων ως νομοθετικό σώμα οφείλουν να μεριμνήσουν, ώστε οι νόμοι που ψηφίζονται να εφαρμόζονται και να γίνονται σεβαστοί από όλους ανεξαιρέτα τους πολίτες.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ για την παρέμβαση.

Ε, δεν έχω δικαίωμα να πω οτιδήποτε. Να ξέρετε ότι στη Βουλή είναι πλειοψηφικά που είχε περάσει -απλά ενημερωτικά σας λέω- πλειοψηφικά είχε περάσει εκείνη η ρύθμιση της νομοθεσίας. Έχουμε καταθέσει πρόταση νόμου διαφορετική, η οποία συζητείται την ερχόμενη Δευτέρα. Έτσι ελπίζω ότι θα

καταφέρουμε να έχουμε πλειοψηφία, για να μπορεί να γίνει και αυτό που εισηγήστε στο τέλος της ημέρας.

Το λόγο έχει ο κ. Ηλίας Δημητρίου από μέρους του ΠΣΣΕ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(Η. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Ευχαριστώ.

Εγώ θέλω να τοποθετηθώ πάνω σε κάποιες νομοθεσίες και με την ιδιότητά μου ως πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών του ΠΣΣΕ και της όλης εμπλοκής ως εκπρόσωπος -μια τιμητική έτσι εκπροσώπηση που έχω από το ΠΣΣΕ να συμμετάσχω σχεδόν σε όλες τις επιτροπές της Βουλής που συζητούν τα θέματα νομοθεσιών.

Να πούμε πρώτα-πρώτα το πρόβλημα το μεγάλο το οποίο έχουμε όλοι γνωρίσει, όλοι έχουμε αντιμετωπίσει. Είναι τούτο το οποίο αναφέρθηκε στο τέλος από το συνάδελφο τον κ. Στέλιο Μνάσωνος, το πρόβλημα της νομοθεσίας περί Εράνων. Πράγματι, η θέση τόσο του ΠΣΣΕ όσο και του φίλου Επιτρόπου Εθελοντισμού ήταν ότι έπρεπε να γίνεται σεβαστή η επιθυμία των συγγενών του αποθανόντος. Δυστυχώς, παίχτηκαν διάφορα παιχνίδια την επόμενη μέρα στο Κοινοβούλιο. Ενώ την προηγούμενη μέρα στην αρμόδια επιτροπή, κύριε Γιαννάκη - ήμαστε παρόντες και οι δύο- είχαμε τη διαβεβαίωση ότι αυτή η νομοθεσία θα περνούσε με αυτή τη συγκεκριμένη πρόνοια, την επόμενη μέρα στο Κοινοβούλιο άλλαξαν οι πλειοψηφίες. Το μόνο κόμμα που ψήφισε με όλες τις αυτές, χωρίς να κάμνω προβολή κανενός, αλλά η ιστορία καταγράφηκε, ήταν νομίζω το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, δεν είχε άλλο.

Λοιπόν, οπωσδήποτε, προχωρώ και λέω το εξής, ότι είναι σημαντικό για μας αυτή τη στιγμή, που τη Δευτέρα ήδη έχουμε καλεστεί και θα παρευρεθούμε στη

Βουλή μαζί με τον Επίτροπο Εθελοντισμού που, χέρι-χέρι, κύριε Γιαννάκη, θα έχουμε την ίδια θέση, αντιλαμβάνομαι, μαζί, γιατί είμαστε εμείς οι τέσσερις που θα είμαστε εκεί, το ΠΣΣΕ, η Εκκλησία και το υπουργείο με τη Νομική Υπηρεσία, όπου για ακόμη μία φορά θα ζητήσουμε αυτή η πρόνοια να περάσει από την ολομέλεια της Βουλής. Είναι λυπηρό, είναι λυπηρό, πραγματικά να έχουμε μητροπόλεις οι οποίες να έχουν κάμει αυτό το θέμα εταιρεία και να θέλουν 40% από τους εράνους. Η απόφαση της Ιεράς Συνόδου δεν ήταν αυτή. Δεν ήταν αυτή, αλλά κάποιοι δυστυχώς ιεράρχες έχουν παρεξηγήσει αυτή τη φιλοσοφία. Εμείς τη Δευτέρα το πρωί η ώρα 9.00 στην αρμόδια επιτροπή θα δούμε το θέμα, θέμα το οποίο έχει βάλει το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, το Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών και η Συμμαχία Πολιτών. Αναμένουμε και από τα άλλα κοινοβουλευτικά κόμματα να ψηφίσουν. Τούτο, για να τελειώνει αυτή η ιστορία.

Το δεύτερο, όσον αφορά το νόμο περί Σωματείων και Ιδρυμάτων, ο νόμος του Ιούλη του 2017, να πούμε ότι ήταν μια μεγάλη προσπάθεια που έγινε. Πράγματι, υπήρξαν πολύ καλές πρόνοιες μέσα στη νομοθεσία, πρόνοιες οι οποίες βοηθούν ακριβώς, για να υπάρχει αυτό το οποίο έχει πει προηγουμένως ο Επίτροπος, το ξεκαθάρισμα των 6 500 “δήθεν ΜΚΟ”, οι οποίοι κάποιοι από μας κρατούμε την ταμπέλα, κάποιοι από μας εκμεταλλευόμαστε απλώς για να κρατούμε θέσεις και ιστορίες. Θα ξεκαθαρίσει με τούτη τη νομοθεσία. Είναι μια αυστηρή νομοθεσία, είναι μια σοφή νομοθεσία, η οποία καθορίζει συγκεκριμένες πρόνοιες, τόσο η πρόνοια του άρθρου 9 όσο και του 10, τι πρέπει να κάμει κάποιος και τι δεν πρέπει να κάμει.

Γι' αυτό το λόγο, εμείς ως ΠΣΣΕ είμαστε ακριβώς έτοιμοι και έχουμε στείλει εγκύκλιο σε όλα τα μέλη μας, με την οποία τους ενημερώνουμε, τους τονίζουμε τα σημεία στα οποία πρέπει να εναρμονιστούν με τη νέα νομοθεσία η οποία έχει περάσει από τη Βουλή. Όποιος έχει απορία υπάρχει το Τμήμα πάνω στο ΠΣΣΕ το

οποίο ανταποκρίνεται συνεχώς στις ερωτήσεις των μελών μας, καθώς επίσης έχουμε κάνει και διαλέξεις, συγκεντρώσεις σε διάφορες επαρχίες για να ενημερώσουμε γι' αυτή τη νομοθεσία. Σίγουρα, εγώ δεν θέλω να τα κάνω όλα μαύρα ότι οι επαρχιακές διοικήσεις, όπως παρουσιάστηκε προηγουμένως από το συνάδελφο τον Κώστα, ότι δεν κατέχουν ή ξέρω 'γώ. Ναι, υπάρχουν κάποια κενά όμως υπάρχουν συνάδελφοι και ιδιαίτερα εγώ έχω επαφή με την υπεύθυνη που έχει αναλάβει την κ. Κολιού, η οποία κ. Κολιού είναι πολύ συνεργάσιμη Έπαρχος, Βοηθός Έπαρχος τι είναι, δεν ξέρω, Βοηθός πρέπει να είναι, οι οποίοι συνεργάζονται και προσπαθούμε ακριβώς να δοθούν οι σωστές έννοιες και οι όροι οι οποίοι έχουν μπει μέσα στη νομοθεσία είναι τόσο ξεκάθαροι οι οποίοι δεν πρέπει να έχουν παρερμηνείες. Αν πρέπει να υπάρχει στελέχωση να υπάρχει στελέχωση, δεν διαφωνεί κανένας, αλλά δεν μπορούμε να λέμε ότι όλοι οι υπάλληλοι εκεί οι οποίοι βρίσκονται στις αρμόδιες τους υπηρεσίες δεν κατέχουν τη νομοθεσία. Σίγουρα, θα ήταν ευχής έργο οι λειτουργοί αυτών των τμημάτων του κράτους να έχουν και νομικό υπόβαθρο όπως ήταν προηγουμένως το Υπουργείο Εσωτερικών στο οποίο ασχολούνταν νομικοί με δοκτοράτα εκεί και ακριβώς έχεις καλύτερη εντύπωση άμα είσαι και νομικός, άμα διαβάζεις μια νομοθεσία. Άρα, σίγουρα θα ήταν μια καλή εισήγηση να υπάρχει ένα νομικό υπόβαθρο μέσα σε αυτές τις ομάδες στις οποίες πήγαν κάποιοι συνάδελφοι στο αρμόδιο τμήμα λόγω της δημόσιας υπηρεσίας όπως ισχύει και να κάνουν και τους νομικούς.

Επίσης, μέσα σε αυτή την προσπάθεια εμείς τι έχουμε κάνει ως ΠΣΣΕ; Έχουμε και φεύγει αύριο το πρωί, έχουμε δημιουργήσει πρότυπο καταστατικό για τα ΣΚΕ. Ακριβώς μέσα σ' αυτό το πνεύμα της εναρμόνισης της νομοθεσίας και για να μην πληρώνουν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, μέλη μας και μη μέλη μας, έχουμε κάνει ένα πρότυπο. Δεν χρειάζονται να πηγαίνουν στα δικηγορικά γραφεία για να

τους δίνουν καταστατικά, μπορούν να παίρνουν το πρότυπο που έχουμε ετοιμάσει εμείς, να το βλέπουν ανάλογα και να το καταθέτουν στην αρμόδια αρχή. Προσπάθεια δική μας είναι μέχρι το Νιόβρη, να ετοιμάσουμε η επιτροπή Νομικών του ΠΣΣΕ, να ετοιμάσουμε πρότυπα καταστατικά όσον αφορά τις ΜΚΟ ανάλογα με το αντικείμενο που ασχολούνται, τους σκοπούς δηλαδή. Θα είναι ένα πρότυπο το οποίο σε γενικές γραμμές, το 80% αυτού του προτύπου του καταστατικού θα είναι το ίδιο για όλες τις ΜΚΟ, απλώς θα διαφέρουν οι σκοποί για να μπορεί να συνάδει με τη νομοθεσία. Είναι ένας στόχος τον οποίο έχουμε θέσει ως επιτροπή Νομικών το οποίο να δώσουμε και αυτό στα μέλη μας αλλά και στις άλλες ΜΚΟ οι οποίες δεν είναι μέλη μας, διότι στο τέλος της ημέρας όλοι για τον ίδιο σκοπό αγωνιζόμαστε.

Η τρίτη νομοθεσία για τις ΙΟΚΩ να πούμε ότι γίνεται μια αξιόλογη δουλειά, είμαστε στη Βουλή, συζητείται άρθρο προς άρθρο, θεωρούμε ναι και εκεί πλέον θα ξεκαθαρίσουν αρκετά πράγματα και θα υπάρξουν οι βασικές αρχές της χρηστής διοίκησης όπως η διαφάνεια και η σωστή οικονομική περισυλλογή. Να αναφέρουμε την επόμενη νομοθεσία η προστασία προσωπικών δεδομένων. Το έχουμε πει, έχει λεχθεί και τώρα, είναι μια πολύ αυστηρή νομοθεσία. Μια νομοθεσία που δίδει ευθύνες τόσο φυλάκισης, όσο και προστίμου σε αυτούς που έχουν νομική ευθύνη, δηλαδή προέδρους, γραμματείς. Γιατί το λέω αυτό το πράγμα; Για να καταλάβουμε όλοι τη σοβαρότητα. Γι' αυτό το λόγο το ΠΣΣΕ έχει προχωρήσει, είμαστε σε επαφή, ήδη έχει οριστεί συνάντηση με την αγαπητή φίλη Επίτροπο Προσωπικών Δεδομένων, την κ. Ειρήνη Λοϊζίδου-Νικολαΐδου, για να γίνει ανάλυση αυτών των θεμάτων. Ήδη το ΠΣΣΕ μπήκε σε διαδικασία προσφορών για να δούμε ακριβώς τι κάμνουμε γιατί πολύ σωστά έχει λεχθεί εκεί ότι το να δώσεις τηλέφωνο ή να έχεις ένα μέλος εθελοντή ο οποίος διαγράφηκε και δεν τον διέγραψες τότε υπάρχει ευθύνη. Άρα, εμείς προχωρούμε με σεμινάρια με καθοδήγηση των ίδιων των μελών μας,

καθώς επίσης και με ενημερώσεις. Στις 2 του Μάη, στη Λάρνακα, το ΕΣΕ Λάρνακας διοργανώνει σχετικό συνέδριο το οποίο αφορά ένα από τα θέματα και την ανάλυση κάποιων νομοθεσιών που αναφέρατε και τις νομοθεσίες για τα προσωπικά δεδομένα.

Τέλος, ένας στόχος άλλος ο οποίος έχουμε συμφωνήσει και θα τον υλοποιήσουμε, φίλε Επίτροπε Εθελοντισμού, είναι μέχρι τον Οκτώβρη του 2018, να κλείσουμε επιτέλους τους κανονισμούς που πηγάζουν από τη νομοθεσία, το νόμο του 2006, ο οποίος έχει περάσει για το ΠΣΣΕ, να διευθετήσουμε τους εσωτερικούς κανονισμούς λειτουργίας μας για να τελειώνει και αυτή η ιστορία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και να κλείσει επιτέλους όπως απαιτείται και από το νόμο. Αυτά εγώ ήθελα να αναφέρω κάτω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Δημητρίου. Έπρεπε να σας αφήσω τελευταίο όμως για να σχολιάσετε και να απαντήσετε ενδεχομένως σε παρατηρήσεις. Θα δώσω όμως τώρα το λόγο στην κ. Γιώτα Αυξεντίου από μέρους του Ταμείου Ευημερίας “Στέγης Νέας Ελεούσας” για άτομα με νοητική αναπηρία.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ “ΣΤΕΓΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΕΟΥΣΑΣ”:

(Γ. ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ)

Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, έχω καλυφθεί από τον κ. Κατσιώνη σχετικά με το θέμα, αλλά αφού έγραψα, έχω βάλει κάτω το όνομά μου, να πω ότι εκπροσωπώ ναι, το Ταμείο Ευημερίας, άρα ασχολούμαστε με θέματα νοητικής καθυστέρησης, προσφοράς υπηρεσιών, άρα συμβάλλουμε στο έργο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

“Νοητικής αναπηρίας”. Έχουμε τροποποιήσει τη νομοθεσία και ο όρος είναι “νοητική αναπηρία”.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ “ΣΤΕΓΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΕΟΥΣΑΣ”:

(Γ. ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ)

Ναι, ναι, ναι. Άρα, συμβάλλουμε στο έργο της κυβέρνησης και το μόνο πράγμα που θέλω να επισημάνω, αφού έχω ζητήσει το λόγο, είναι ότι η χρηστή διοίκηση και η σύγκρουση συμφερόντων θα πρέπει να μην εξαντλείται μόνο στα θέματα των Διοικητικών Συμβουλίων των μη κυβερνητικών οργανώσεων αλλά και στις επιτροπές που προφανώς διέπουν, νομοθετικές επιτροπές που βγαίνουν μέσα από τη νομοθεσία και έχω υπόψη μου, μιλώ συγκεκριμένα για την Επιτροπή Προστασίας Ατόμων με Νοητική Αναπηρία όπου εκεί η σύνθεση της επιτροπής, η προεδρία πάντα δίδεται σε κυβερνητικό πρόσωπο. Άρα, θεωρούμε ότι αφού μέσα από τη χρηστή διοίκηση και μέσα από τη μη σύγκρουση συμφερόντων προάγουμε περαιτέρω το έργο μας και ειδικά ο τομέας της νοητικής αναπηρίας όπου έχει να κάνει με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, σημαίνει ότι υπάρχει πάρα πολύς χώρος για εξέλιξη, για κριτική, αξιόπιστη κριτική, για μεταρρυθμίσεις. Άρα, τα άτομα πιστεύουμε ότι πρέπει να μην είναι κυβερνητικά μέλη ούτως ώστε να μπορούμε να συνοδοιπορευόμαστε μαζί με την κυβέρνηση για να προωθήσουμε τα δικαιώματά τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Αυξεντίου.

Η κ. Λία Ευστρατίου-Γεωργιάδη εκ μέρους του Γυναικείου Ομίλου “Πρωτοπορία”.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΟΜΙΛΟΥ “ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ”:

(Λ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ-ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ)

Κυρία Πρόεδρε, έχουμε ουσιαστικά καλυφθεί εκτός από δύο σημεία που θέλω να τονίσω. Το πρώτον, ότι συμφωνώ με τον κ. Εγγλέζο, ότι πρέπει να είναι η διαδικασία πιο ευέλικτη όταν γίνεται προσφορά για δωρεάν προς την κυβέρνηση που ήταν ως προς το θέμα, προς τα νοσοκομεία ουσιαστικά. Δεν είναι έτσι, κύριε

Εγγλέζου; Και το δεύτερον, είναι ότι στη στελέχωση των επαρχιακών συμβουλίων που υπάρχουν αρκετοί νομικοί μέσα στη δημόσια υπηρεσία που μπορούν να μετακινηθούν μέσα στις επαρχιακά συμβούλια για να μπορέσουν να έχουν τη σχετική βοήθεια τα αρμόδια τμήματα.

Επίσης, στη σύγκρουση συμφερόντων που έχει αναφερθεί -δεν θυμάμαι το όνομα του κυρίου- ως προς το θέμα σε συγκεκριμένες οργανώσεις οι οποίες αφορούν κυρίως τα ιατρικά θέματα, τις ασθένειες, που συμμετέχουν κυρίως οι συγγενείς, εδώ πρέπει να γίνει μια διευκρίνιση ούτως ώστε να μην υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων όταν συμμετέχουν οι συγγενείς μέσα στα διοικητικά συμβούλια. Ως προς τα άλλα θέματα έχουμε καλυφθεί. Ευχαριστούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ την κ. Γεωργιάδη.

Ο κ. Οδυσσέας Πατσαλίδης, από μέρους του ΕΣΣΕ Κερύνειας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ:

(Ο. ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ)

Γεια σας. Έχω καλυφθεί πιστεύω από προηγούμενους συνέδρους, όσον αφορά όμως κάτι ευχάριστο με τις νομοθεσίες, καλή η συνεργασία του Επιτρόπου Εθελοντισμού μαζί με τον εθελοντισμό γενικά, με την ΠΣΣΕ, εύχομαι να συνεχίσει και ακούσαμε και τα νεότερα για νέες νομοθεσίες ή νέες τροποποιήσεις νομοθεσιών προς βελτίωση γενικά του εθελοντισμού κάτι που είναι αναγκαίο όπως και η σύγκρουση συμφερόντων που αναφέρθηκαν και ορισμένα άλλα προβλήματα που βελτιώνονται. Σιγά-σιγά εύχομαι όλοι μαζί να συνεισφέρουμε ο καθένας με το δικό του τρόπο, η κάθε επιτροπή, το κάθε σωματείο, με τις πληροφορίες που δίνουμε για να βελτιώνονται και οι νομοθεσίες, προς βελτίωση γενικά και προς εξυπηρέτηση και των ασθενών και των διαφόρων ομάδων του πληθυσμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Πατσαλίδη.

Η κ. Γιώτα Νικολαΐδου από μέρους της “Eurora Donna Κύπρου”.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ “ΕΥΡΟΡΑ ΔΟΝΝΑ ΚΥΠΡΟΥ”:

(Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ)

Καλημέρα. Έχω καλυφθεί από τα προηγούμενα μέλη, απλά ήθελα να συγχαρώ το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και όλους όσους συνέβαλαν στη διοργάνωση της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ. Το λόγο έχει η κ. Μαρίνα Παπαδοπούλου από μέρους του “Σώματος Κυπρίων Οδηγών”.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ “ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΟΔΗΓΩΝ”:

(Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ)

Καλημέρα, κύριοι σύνεδροι. Και εγώ απλά δεν έχω να κάνω παρέμβαση, θέλω να συγχαρώ τον ΠΣΣΕ για τη διοργάνωση της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών. Το Σώμα Κυπρίων Οδηγών, η παλαιότερη γυναικεία οργάνωση της Κύπρου και μέλος του ΠΣΣΕ τηρούμε και εφαρμόζουμε τους κανονισμούς για τη χρηστή διοίκηση ως οργανισμός, θα επανέλθουμε αφού μελετήσουμε τον Κώδικα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Παπαδοπούλου.

Η κ. Μαρία Τσιάρτα από μέρους του Κέντρου Στήριξης Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (NGO SUPPORT CENTER).

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ “ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ (NGO SUPPORT CENTER)”:

(Μ. ΤΣΙΑΡΤΑ)

Καλημέρα και από εμάς. Τα σχόλια μας στηρίζει και η οργάνωση Civil Society Advocates που προχωρούμε τώρα. Αρχικά θα θέλαμε να χαιρετήσουμε την πρωτοβουλία του ΠΣΣΕ για την εκπόνηση του Κώδικα Χρηστής Διοίκησης για τις ΜΚΟ. Τέτοιοι κώδικες είναι σημαντικοί και ουσιαστικοί για τις οργανώσεις, όμως θέλουμε να υπογραμμίσουμε τον εθελοντικό τους χαρακτήρα. Θα θέλαμε να επικεντρώσουμε τα σχόλιά μας στον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμο του 2017. Η ψήφιση του νόμου μετά από χρόνια συζητήσεων και διαβουλεύσεων είναι πολύ σημαντική όμως εμφανίστηκαν πολλά προβλήματα με την εφαρμογή του που ανέφεραν και οι προηγούμενοι σύνεδροι. Να τα αναφέρουμε και εμείς όμως.

Πρώτον, δεν υπήρξε καμία πρόνοια εκ μέρους της κυβέρνησης για ενημέρωση και διευκόλυνση των ΜΚΟ σχετικά με τις υποχρεώσεις που έχουν βάσει του νέου νόμου.

Δεύτερον, δεν υπήρχε καμία πρόνοια εκ μέρους της κυβέρνησης για διεξοδική ενημέρωση και εκπαίδευση των λειτουργών των επαρχιακών διοικήσεων που καλούνται να αναλάβουν για πρώτη φορά αυτά τα καθήκοντα. Η έλλειψη εκπαίδευσης έχει επιφέρει τη μη ομοιόμορφη εφαρμογή του νόμου, εφόσον οι επαρχιακές διοικήσεις είτε ερμηνεύουν είτε κατανοούν διαφορετικά ένα νόμο που εφαρμόζει ουσιαστικά τα θεμελιώδη δικαιώματα του “συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι”.

Τρίτον, το Υπουργείο Εσωτερικών για την εγγραφή σωματείου ή ιδρύματος προνοεί όπως τα ιδρυτικά μέλη προσκομίσουν πιστοποιητικά ποινικού μητρώου ενώ η πρόνοια αυτά είναι δυναμική στο νόμο. Εκτός του οικονομικού κόστους και της

πρακτικής δυσκολίας που υπάρχει για εξασφάλιση του πιστοποιητικού υπάρχει και το θέμα φύλαξης και εξέτασης προσωπικών δεδομένων πολιτών από τις επαρχιακές διοικήσεις. Ζητούμε όπως η πρακτική αυτή αλλάξει άμεσα.

Τέταρτον, οκτώ μήνες μετά την ψήφιση του νόμου, δεν άρχισε καν από το Υπουργείο Εσωτερικών η διαδικασία διαβούλευσης για την έγκριση κανονισμών για το νόμο, κάτι που μεταξύ άλλων καθιστά αδύνατη τη σύσταση ομοσπονδιών ή και ενώσεων. Ζητούμε την άμεση έναρξη της διαδικασίας θέσπισης κανονισμών.

Πέμπτον, κάποιες πρόνοιες του νόμου αντιβαίνουν τα διεθνή πρότυπα και τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης. Πιο προβληματικό παραμένει το θέμα ότι για τη σύσταση σωματείου χρειάζονται είκοσι ιδρυτικά μέλη, ενώ οι ευρωπαϊκές συστάσεις μιλούν για δύο άτομα. Ζητούμε λοιπόν να αρχίσει άμεσα η διαδικασία συζήτησης για τροποποίηση του νόμου. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι ως έχει η κατάσταση τώρα ο νέος νόμος αποτελεί τροχοπέδη για τις ΜΚΟ παρά προωθεί την ενδυνάμωσή τους.

Όσον αφορά το νόμο για τους ιδιωτικούς οργανισμούς κοινής ωφελείας που συζητείται τώρα στη Βουλή, η αλλαγή του πλαισίου πιστοποίησης και λειτουργίας των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων είναι αναγκαία αλλά εμείς και πολλές άλλες οργανώσεις έχουμε σοβαρές ανησυχίες και παρατηρήσεις για το περιεχόμενο του νομοσχεδίου. Η συζήτηση προωθείται στη Βουλή χωρίς να έχει γίνει διαβούλευση με τις ΜΚΟ και γι' αυτό ζητούμε άμεσα να κληθούν οι οργανώσεις να εκφράσουν τις απόψεις τους.

Τέλος, θέλουμε να εκφράσουμε τη διαπίστωση ότι η Κοινωνία των Πολιτών στην Κύπρο εξακολουθεί να υποφέρει από έλλειψη κρατικής πολιτικής για ενδυνάμωση και στήριξή της και σημειώνουμε τις επιθέσεις που έχει δεχθεί η Κοινωνία των Πολιτών τα τελευταία χρόνια ειδικά γύρω από ζητήματα

περιβάλλοντος, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δικοινοτικής συνεργασίας. Ζητούμε επομένως από την κυβέρνηση και τον Επίτροπο Εθελοντισμού και ΜΚΟ να θέσουν ως προτεραιότητα την εκπόνηση και υλοποίηση ενός σχεδίου δράσης που θα οδηγήσει σε ουσιαστική βελτίωση της κατάστασης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Τσιάρτα. Τελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Ανδρέας Σώσειλος από μέρους του “Future World Center (Cyprus Neuroscience and Technology Institute)”.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ “FUTURE WORLD CENTER (CYPRUS NEUROSCIENCE AND TECHNOLOGY INSTITUTE)”:

(Α. ΣΩΣΕΙΛΟΣ)

Κυρία πρόεδρε, εμείς θέλουμε να προτάξουμε δύο θέματα. Το ένα αφορά την ενίσχυση της διαφάνειας σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή χωρίς λόγο μελών της κάθε οργάνωσης. Αυτό ισχύει όπως ξέρετε πολύ καλά και στους δήμους. Αυτό πιστεύουμε ότι θα ενισχύσει και τη συμμετοχή πολιτών στις διαδικασίες και ασφαλώς όταν χρειάζεται να γίνει κλειστή συνεδρία αυτό όπως και στον περί Δήμων Νόμο μπορεί να γίνει πολύ εύκολα. Ένα άλλο σημείο, θέλουμε να θίξουμε τη διαφορά της ΜΚΟ από τις οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών. Είναι μια σύγχυση που υπάρχει. Τώρα στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα όργανά της, χρησιμοποιείται κυρίως ο όρος “CSO” αντί “NGO” που σημαίνει “CSO” είναι “Civil Society Organization” ενώ το “NGO” είναι το “Non Governmental Organizations”. Να πω τη διαφορά. Τα CSOs αφορούν την κοινωνία ολόκληρη, όχι τα μέλη τους. Τα NGOs μπορεί να είναι και αυτοί οργανισμοί που εξυπηρετούν τα μέλη τους. Δεν θέλω να ενστώ στις προηγούμενες αν θέλετε δηλώσεις που αφορά τους γονείς ή που πάσχουν από κάποιες ασθένειες, απλά θέλω επίσης να αναφέρω ότι εμείς

εκπροσωπούμαστε σε κάποια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την ΣΕΚ και την ΠΕΟ. Αυτό πρέπει να το κοιτάξετε και να δούμε πώς θα ρυθμιστεί. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ τον κ. Σώσειλο. Θα προχωρήσουμε τώρα στις παρεμβάσεις των διαφόρων υπουργείων, αν θέλουν να σχολιάσουν και τις παρατηρήσεις/εισηγήσεις που έχουν γίνει, γι' αυτό θα δώσω το λόγο στην κ. Σώτια Χατζησπύρου, Οικονομικό Λειτουργό στο Υπουργείο Οικονομικών για την παρέμβασή της εκ μέρους του Υπουργείου Οικονομικών.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:

(Σ. ΧΑΤΖΗΣΠΥΡΟΥ)

Χαίρεται σε όλους. Όπως ξέρετε ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις ήταν απαραίτητος και ιδιαίτερα όσον αφορά το Υπουργείο Οικονομικών, συμμετείχαμε μέσω του εκσυγχρονισμού του πλαισίου που αφορά τα φιλανθρωπικά ιδρύματα τα οποία θα ονομάζονται μέσω του νέου νομοσχεδίου σε "ιδιωτικούς οργανισμούς κοινής ωφελείας", ακριβώς για να εκφράζει αυτό για το οποίο συστήνονται οι οργανισμοί αυτοί. Οι "ιδιωτικοί οργανισμοί κοινής ωφελείας" είναι μια ειδική ομάδα των μη κυβερνητικών οργανώσεων για τους οποίους η νομοθεσία που υπήρχε, το νομικό πλαίσιο που υπήρχε μέχρι σήμερα αν θέλετε ήταν πολύ απαρχαιωμένο και τώρα εκσυγχρονίζεται, τίθενται κανόνες διαφάνειας, χρηστής διοίκησης αλλά και ίσης μεταχείρισης για όλους. Οπότε, πολλά από τα θέματα τα οποία θίξατε σήμερα τα αντιλαμβάνομαι όμως πρέπει να σκεφτόμαστε ότι υπάρχουν πάρα πολλοί οργανισμοί κάτω από αυτό το πλαίσιο για τους οποίους πρέπει να υπάρχει ίση μεταχείριση. Πέραν αυτού, δημόσια διαβούλευση θα ήθελα να πω ότι έχει γίνει για το νομοσχέδιο και μάλιστα εκτεταμένη. Λήφθηκαν σχόλια τα οποία λήφθηκαν και υπόψη στο νομοσχέδιο το οποίο συζητείται σήμερα στη Βουλή, όμως

υπάρχει τώρα και ο νόμος περί Σωματείων και Ιδρυμάτων ο οποίος έχει ψηφιστεί και ο οποίος σχετίζεται και στη συζήτηση που είναι τώρα στη Βουλή· τα δύο αυτά σχέδια νόμου πρέπει να συνάδουν για να υπάρχει μια ενιαία διαχείριση. Αυτά είναι τα κριτήρια με τα οποία προχωρούμε και ευχόμαστε καλή συνέχεια σε όλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Χατζησπύρου. Το λόγο τώρα έχει ο κ. Λούης Κυπριανός, Διευθυντής Μέσης Εκπαίδευσης εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:

(Λ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ)

Ευχαριστώ, κυρία πρόεδρε.

Έντιμοι κύριοι αντιπρόσωποι της Κοινωνίας των Πολιτών, όπως προανέφερε και ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού η ορθή λειτουργία των μη κυβερνητικών οργανώσεων και η εποικοδομητική τους συνεργασία με τους πολιτειακούς θεσμούς είναι επωφελείς για την κοινωνία. Βασικό εκπαιδευτικό ζητούμενο στην εποχή μας είναι η δημιουργία ενεργών και δημοκρατικών πολιτών. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις εργάζονται για θέματα όπως το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ενδυνάμωση ομάδων πληθυσμού, την υγεία, την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, άρα επιτελούν ένα σημαντικό έργο στους τομείς που επικεντρώνεται η κάθε μία αλλά και συμβάλλουν στην εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα με δύο τρόπους.

Ο πρώτος τρόπος είναι ότι ασκούν πίεση ή συνεργάζονται με κυβερνητικούς φορείς για να διαμορφώσουν την επίσημη εκπαίδευση και αυτή η παρέμβαση είναι καλοδεχούμενη από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Ο δεύτερος είναι ότι έχουν στις τάξεις τους οι μη κυβερνητικές οργανώσεις νέους, νέες και παιδιά και έτσι λαμβάνουν μέρος στη διοργάνωση ή και απλά

συμμετέχουν στις εκδηλώσεις των οργανώσεών τους. Με αυτό τον τρόπο τα παιδιά μας και καλωσορίζω ακριβώς την παρουσία των μαθητριών και μαθητών μας στο θεωρείο, εθελοντών-εθελοντριών, άρα αποκτούν τα παιδιά μας εξειδικευμένες γνώσεις και μια σειρά από δεξιότητες. Ήδη αυτή τη στιγμή υπάρχει μία εποικοδομητική συνεργασία, μία ποιοτική συνεργασία των διευθύνσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού με τον Επίτροπο Εθελοντισμού και ΜΚΟ μέσω στρατηγικού σχεδιασμού και αποτελεσματικών δράσεων, φέρνουν ποθητά αποτελέσματα και καλλιεργούν στους μαθητές μας πολυποίκιλες δεξιότητες, κοινωνική ευαισθησία, ήθος και πολλές άλλες αναγκαίες αξίες και δεξιότητες που χρειάζεται η κοινωνία μας.

Θα ήθελα να πω ότι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού είναι ανοικτό στις παρεμβάσεις των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Πολλά σημαντικά θέματα άπτονται της σχέσης των μη κυβερνητικών οργανώσεων με την πολιτεία. Ένα από αυτά τα οποία άπτεται των εργασιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Είναι διαχρονικό αίτημα των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού υλοποιεί έργο που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Έχει περιληφθεί στην επιτροπή εκπρόσωπος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού. Είμαστε στο πλαίσιο αυτή τη στιγμή της προσπάθειας για διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και θέλουμε ακριβώς την ενεργή εμπλοκή των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Ένα δεύτερο σημείο το οποίο θέλω να σχολιάσω, είναι η βελτίωση της πρόσβασης των εθελοντικών οργανώσεων σε ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις. Ήδη το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συνεργάζεται με μη κυβερνητικές οργανώσεις για εκπόνηση και υλοποίηση έργων που χρηματοδοτούνται σε ευρωπαϊκά

προγράμματα, άρα μέσα στο πλαίσιο αυτό είμαστε ανοικτοί για περαιτέρω συνεργασία. Προς την κατεύθυνση λοιπόν της δημιουργικής συνεργασίας θα κινηθούμε με πιο εντατικούς ρυθμούς με την ενεργότερη εμπλοκή των μαθητών μας ως ενεργών δημοκρατικών πολιτών αυτής της κοινωνίας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Λούη. Καλώ στο βήμα τον κ. Λούη Τσαγγαρίδη, Πρώτο Λειτουργό του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την παρέμβασή του εκ μέρους του υπουργείου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ:

(Λ. ΤΣΑΓΓΑΡΙΔΗΣ)

Ευχαριστώ, κυρία πρόεδρε, για το βήμα και για την ευκαιρία που μας δίδετε να τοποθετηθούμε σήμερα ακούγοντας τις χρήσιμες απόψεις και τις πολύ χρήσιμες εισηγήσεις που κατατίθενται σήμερα στην 7^η Σύνοδο.

Εκπροσωπώντας το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος στην 7^η Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών, θα ήθελα με τη σειρά μου να συγχαρώ τον πρόεδρο και τα μέλη του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού για την επιλογή της χρηστής διοίκησης ως θέματος της φετινής συνόδου και περισσότερο για την ανάδειξη αυτού του θέματος ως καθοριστικής σημασίας για το μέλλον της Κοινωνίας των Πολιτών. Ο εθελοντισμός εκφράζεται, εκπροσωπείται και δραστηριοποιείται μέσα από μη κυβερνητικές οργανώσεις οι οποίες στη καθημερινή τους λειτουργία λαμβάνουν αποφάσεις και αναπτύσσουν δραστηριότητες που προϋποθέτουν υπεύθυνη και αποτελεσματική λειτουργία. Ως δέκτες χορηγιών από διάφορες πηγές και ως διαχειριστές πολλαπλών δραστηριοτήτων, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις αναμένεται να

προάγουν την νομιμότητα, την υπευθυνότητα και τη διαφάνεια και γενικά όλες τις άλλες αρχές που εμπεριέχονται στην έννοια της χρηστής διοίκησης. Είναι μέσα από αυτές τις αρχές που διασφαλίζεται η κοινωνική καταξίωση των φορέων και η ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας από την οποία πηγάζει και προς την οποία συμβάλλει ο εθελοντισμός.

Επιπρόσθετα, η χρηστή διοίκηση των μη κυβερνητικών οργανώσεων καθορίζει την ετοιμότητα του κράτους να στηρίζει και να χρηματοδοτεί αυτούς τους φορείς. Γι' αυτούς τους λόγους θεωρούμε ότι η διάδοση των αρχών της χρηστής διοίκησης εκσυγχρονίζει τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς και δημιουργεί ένα δυναμικό, επαγγελματικό, υπεύθυνο περιβάλλον που διευρύνει τους ορίζοντες κοινωνικής δράσης και συνεισφοράς τους.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος διατηρεί διαχρονικά στενούς δεσμούς με πλήθος μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε περιβαλλοντικούς, φιλοζωικούς και άλλους τομείς που άπτονται των αρμοδιοτήτων του υπουργείου. Η συνεργασία αυτή είναι αμφίδρομη, είναι συνεχής και γίνεται πάνω σε συστηματική βάση τόσο θεσμικά όσο και άτυπα. Γνωρίζοντας και εκτιμώντας το έργο των μη κυβερνητικών οργανώσεων, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, επικροτεί κάθε πρωτοβουλία που συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας τους αφού αυτό θα καταστήσει την ήδη υπάρχουσα συνεργασία μας ακόμα πιο αποτελεσματική. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος καλωσορίζει την ετοιμασία του Κώδικα Χρηστής Διοίκησης, Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας και επαυξάνει τα πολλά συγχαρητήρια που απέσπασε ήδη το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού γι' αυτή του την

πρωτοβουλία, καθώς και για την όλη συμβολή του στον εκσυγχρονισμό του ευρύτερου νομικού πλαισίου των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Καταλήγοντας, θα ήθελα να συγχαρώ και πάλι το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για την άρτια οργάνωση της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών και να μεταφέρω στη σύνοδο τις προσωπικές ευχές του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. Κώστα Καδή, για κάθε επιτυχία στους ευγενείς στόχους και στα οράματα της Κοινωνίας των Πολιτών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Τσαγγαρίδη.

Καλώ στο βήμα την κ. Μαρία Κυρατζή, Πρώτη Λειτουργό στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τη δική της παρέμβαση εκ μέρους του υπουργείου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ:

(Μ. ΚΥΡΑΤΖΗ)

Καταρχήν, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες εκ μέρους της κ. Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την πρόσκληση που της έχετε απευθύνει για να τοποθετηθεί επί των θεμάτων της 7^{ου} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών και να συγχαρώ ιδιαίτερα το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για τη διοργάνωση της Συνόδου και όχι μόνο αυτής, αλλά να ευχαριστήσω και δημόσια και εσάς που είσαστε οι πολύτιμοι συνεργάτες μας. Το θέμα της φετινής συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών είναι πολύ σημαντικό και χρειάζεται να απασχολήσει επισταμένα όλες τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που

δραστηριοποιούνται με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο ανεξαρτήτως των υπηρεσιών που προσφέρουν.

Καταρχήν, να εκφράσουμε δημόσια τα συγχαρητήριά μας προς το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για την πρωτοβουλία του να εκδώσει ένα τόσο βοηθητικό εγχειρίδιο, το οποίο αποτελεί ένα σημείο αναφοράς και ένα εργαλείο στο οποίο μπορεί ο κάθε εθελοντής να προστρέξει για να εξεύρει λύσεις σε θέματα που θα τον καθοδηγήσουν ως προς τη λήψη ορθών αποφάσεων και ενεργειών. Και σε αυτό το σημείο θέλω να πω, που θα το πω πολλές φορές και ας ακουστεί λίγο κουραστικό γιατί έχω ακούσει και έχω σημειώσει από πολλούς τα σχόλιά σας, της κ. Μαλά, της κ. Αυξεντίου, παίρνω μερικούς συνέδρους απλώς ενδεικτικά, ότι το κράτος και οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας είμαστε εδώ. Και όσον αφορά το συγκεκριμένο εγχειρίδιο, ήδη με τον κ. Σταύρο Ολύμπιο έχουμε καθορίσει συγκεκριμένη συνάντηση, όχι για να πω για τη συνάντηση αλλά για να πω ότι υπάρχει ένας ανοικτός διάλογος προς συζήτηση των θεμάτων.

Η εθελοντική προσφορά ήταν πάντοτε και παραμένει ιδιαίτερα και σήμερα μια αξιόπαινη πράξη η οποία δεν έχει περιορισμούς και όρια. Είναι όμως και μία πράξη η οποία θα πρέπει να συνοδεύεται από διαφάνεια και πιστή εφαρμογή των κανόνων της χρηστής διοίκησης. Η εφαρμογή των κανόνων αυτών έχει μόνο ως αποτέλεσμα την παροχή σωστών και ποιοτικών υπηρεσιών και συνάμα είναι ένας τρόπος ώστε να διασφαλίζονται οι ενέργειες των εθελοντών ως προς τη νομιμότητα, την αξιοπιστία και την αμεροληψία. Γενικότερη τήρηση των νόμων και κανονισμών είναι αυτή που θα διαφυλάξει ότι οι εθελοντές δεν θα εμπλακούν άθελά τους κάποτε σε αδιέξοδα και προβλήματα με το νόμο για τα οποία δεν είχαν πρόθεση εξαρχής να καταλήξουν. Έχουμε αρκετά παραδείγματα στα οποία μπορούμε να πούμε γι' αυτά τα σημεία, γι' αυτό η θερμή παράκλησή μας που μπορεί κάποιες φορές να φαίνεται δύσκολη ή να

συναντά εμπόδια αλλά παραμένει πάγια η θέση μας προς τα έξω είναι να έρχεστε να συζητάτε μαζί μας ζητήματα τα οποία μπορεί σε κάποιο στάδιο να δημιουργούν μια συνθήκη περαιτέρω ανάλυσης και για σας έτσι ώστε να βρεθεί εκείνος ο δρόμος που να μπορεί να περπατήσει αυτό πιο σωστά αλλά για να εξυπηρετηθεί στο τέλος της μέρας ο πολίτης που έχει ανάγκη εκείνη τη συγκεκριμένη υπηρεσία. Βασικό καθοδηγητικό έγγραφο της κάθε μη κυβερνητικής οργάνωσης αποτελεί και το καταστατικό της το οποίο καθορίζει τους στόχους της, τα μέσα προς εφαρμογή αυτών, καθώς και ρυθμίζει τη διαδικασία. Η πιστή εφαρμογή των προνοιών του καταστατικού της οργάνωσης θα έχει ως αποτέλεσμα την ορθή και νόμιμη λειτουργία της.

Όπως ήδη γνωρίζετε, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εμπλέκεται στα θέματα που αφορούν την επιχορήγηση των μη κυβερνητικών οργανώσεων που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας. Οι επιχορηγήσεις αυτές δίνονται μετά από προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου της μη κυβερνητικής οργάνωσης αλλά και του προγράμματος. Από ανέκαθεν το Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών όπως παραδοσιακά ονομαζόταν και τώρα Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων, όριζε ως κριτήριο για την έγκριση παροχής κρατικής ενίσχυσης ότι ο φορέας που θα υπέβαλλε αίτηση θα έπρεπε να διασφάλιζε τη νομιμότητα και την τήρηση των κανόνων χρηστής διοίκησης όπως αυτοί προβλέπονται στην κυπριακή νομοθεσία, καθώς και οι αποφάσεις και ενέργειές του θα πρέπει να μην παραβιάζουν οποιεσδήποτε νομοθεσίες και κανονισμούς που προβλέπονται στην Κυπριακή Δημοκρατία. Εφαρμόζοντας το κριτήριο αυτό ως απαραίτητη προϋπόθεση για κρατική ενίσχυση έπρεπε να ανασυνταχθούν και να μπουν στη διαδικασία να εφαρμόσουν ένα πιο εξορθολογισμένο πλαίσιο λειτουργίας.

Εδώ κάνω ιδιαίτερη μνεία στην αναφορά του κύριου Επιτρόπου, του κ. Γιαννάκη, όσον αφορά το θέμα της στόχευσης. Είναι υποχρέωση όλων μας είτε είναι κράτος είτε εσείς ως μη κυβερνητικές οργανώσεις ή εθελοντές, η στόχευση είναι πάνω στο τραπέζι. Όχι για να μην εκτιμηθεί το ενδιαφέρον και η προσπάθεια του καθενός, αλλά γιατί πρέπει κάποια ζητήματα να επικαιροποιηθούν ως προς την προσφορά που δίδεται για να μην γίνεται εξάπλωση κάποιων υπηρεσιών αχρείαστα πολλές φορές.

Κλείνοντας την τοποθέτησή μας επί του θέματος συζήτησης της σημερινής συνόδου και έχοντας υπόψη ότι η εθελοντική δραστηριότητα μπορεί να πάρει διάφορες μορφές και διαστάσεις, ανάλογα με τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν, και να προσφέρει ένα μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων, θα ήθελα να παροτρύνω όλους σας, όλους σας, να πορεύεστε πάντοτε στα πλαίσια των νομότυπων διαδικασιών γιατί αυτός είναι ο δρόμος που θα σας διασφαλίσει ότι οι υπηρεσίες που προσφέρετε στα προγράμματά σας είναι ποιοτικές και ορθές. Ήδη από την εμπειρία μας στα πλαίσια αξιολόγησης των αιτήσεων για κρατική ενίσχυση, γνωρίζουμε αρκετούς φορείς οι οποίοι ήδη εφάρμοσαν τα προαναφερόμενα και για το λόγο αυτό τους συγχαίρουμε διπλά και θεωρούμε ότι αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση. Συμπληρωματικά με τα πιο πάνω και διατηρώντας μια συνέχεια με θέματα που παρακολουθεί διαχρονικά η σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών, θα ήθελα να αναφέρω ότι το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εργάζεται σταθερά με στόχο τη βελτίωση των σχεδίων κρατικών ενισχύσεων σε ετήσιο επίπεδο και την προσαρμογή τους σε νέες απαιτήσεις και ανάγκες του κράτους αλλά και των διαφόρων φορέων που επιχορηγούνται από αυτό.

Σ' αυτό το σημείο και με συγκεκριμένους από εσάς και θέλω να δηλώσω και δημόσια την ευχαριστία μου, που όλοι μαζί κράτος και εσείς ως εθελοντές και Μη

Κυβερνητικές Οργανώσεις, προχωρούμε στο να καλύψουμε νέες ανάγκες των συμπολιτών μας, που τα παραδοσιακά προγράμματα πολύ καλώς καλύπτουν μια μεγάλη μάζα αναγκών, αλλά πραγματικά όλοι μας πρέπει να έχουμε μια ετοιμότητα γι' αυτό το καινούριο. Και σε εσάς τους συνεργάτες που έχετε ήδη δώσει το χέρι θέλω να πω και δημόσια ευχαριστώ.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων, μία οργάνωση για να τύχει επιχορήγησης επιβάλλεται να λειτουργεί πρόγραμμα το οποίο εμπίπτει, όπως είχα πει προηγουμένα, στον τομέα κοινωνικής φροντίδας, καθότι το σχέδιο στοχεύει στην επιχορήγηση δράσεων που γίνονται προς την κάλυψη αυτών των συγκεκριμένων αναγκών. Σε περίπτωση που εντοπιστούν νέες ανάγκες, όπως έχω προαναφέρει, γίνεται τροποποίηση του σχεδίου, ώστε να περιληφθούν επικαιροποιημένες προτεραιότητες για την επιχορήγηση. Τέτοιες τροποποιήσεις έγιναν και στο νέο σχέδιο του 2018, το οποίο προκηρύχθηκε στις 30 Μαρτίου 2018, και οι αιτήσεις θα υποβάλλονται μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου του τρέχοντος έτους. Η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων ξεκινά από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και ως εκ τούτου προτρέπουμε όλους σας να υποβάλετε τις αιτήσεις σας όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα, για να καταστεί δυνατή η άμεση επιχορήγησή σας, δεδομένου ότι οι αιτήσεις θα εξετάζονται κατά την ημερομηνία υποβολής.

Κλείνοντας, θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω ξανά ότι η κυβέρνηση και ιδιαίτερα το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα συνεχίσει να στέκεται δίπλα σας, στηρίζοντας έμπρακτα το κοινωνικό έργο που επιτελείτε.

Σας εύχομαι κάθε καλό και καλή συνέχεια στις εργασίες σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Κυρατζή.

Καλώ στο βήμα την κ. Τούλλα Παπαγεωργίου, Λειτουργό Διαχείρισης Α΄, για τη δική της παρέμβαση εκ μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ:

(Τ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Θα μιλήσω εκ μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Παρακαλώ, ένα λεπτό. Είτε θα έρθετε στο βήμα, είτε θα περιμένετε να ανοίξει το μικρόφωνό σας. Ελάτε στο βήμα, κυρία Παπαγεωργίου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ:

Εντάξει, να φέρω τα σχετικά.

Μπορώ να μιλώ από εδώ, αφού άνοιξε το μικρόφωνο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Εντάξει, αφού άνοιξε το μικρόφωνο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ:

Εκ μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών θέλω να σας αναφέρω ότι, στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού των μέχρι πρότινος σε ισχύ «Ο περί Σωματείων και Ιδρυμάτων» και «Ο περί Εγγραφής Λεσχών Νόμος», ψηφίστηκε και τέθηκε σε ισχύ «Ο περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και για Άλλα Συναφή Θέματα Νόμος του 2017», ο οποίος ενοποιεί τους δύο πρώτους και με τον οποίο αποκεντρώνονται οι αντίστοιχες αρμοδιότητες στους οικείους έπαρχους. Παράλληλα, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών θα έχει εντούτοις το ρόλο του Γενικού Εφόρου ως συντονιστικού οργάνου του συνόλου των Εφόρων, Επάρχων, για σκοπούς εφαρμογής ομοιόμορφης πολιτικής, αλλά και εξέτασης υποβαλλόμενων ιεραρχικών προσφυγών.

Επίσης, έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων το νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων (Καταργητικός) Νόμος του 2017» και έχουν ετοιμαστεί μεταβατικές διατάξεις, ούτως ώστε να καλυφθούν τα ήδη υφιστάμενα αγαθοεργά ιδρύματα. Σκοπός του αναφερόμενου νομοσχεδίου είναι η κατάργηση του περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων Νόμου, δεδομένου ότι η ουσία των προνοιών του αντικαθίσταται από τον περί Ιδιωτικών Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (Πιστοποίηση) Νόμο του 2017, ο οποίος συντάχθηκε αφού προηγήθηκε μελέτη εμπειρογνώμονα, βάσει της οποίας λήφθηκε απόφαση για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τη δράση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων ως κοινωφελών οργανισμών.

Σημειώνεται ότι έχουν εντοπιστεί αδυναμίες στον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμο και σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία γίνονται προσπάθειες για βελτίωση του νόμου, όπως, παραδείγματος χάριν, το άρθρο 51 και η επιφύλαξη του άρθρου 52 έχουν διατυπωθεί με τέτοιο τρόπο έτσι που οποιοδήποτε πρόσωπο που μπορεί να θεμελιώσει έννομο συμφέρον θα έχει τη δυνατότητα κατάθεσης στο δικαστήριο αίτησης με σκοπό την έκδοση διατάγματος για τον έλεγχο των λογαριασμών σωματείου, ιδρύματος ή ομοσπονδίας και, όταν από τα αποτελέσματα του ελέγχου διαφανεί ότι ο έλεγχος αυτός ήταν αδικαιολόγητος, τα ελεγκτικά δικαιώματα θα τα επωμίζεται η Κυπριακή Δημοκρατία με όλες τις συνεπακόλουθες προφανείς επιπτώσεις, αφού αυτό θα οδηγήσει σε ανεξέλεγκτη καταχώριση αιτήσεων που υποκινούνται ως επί το πλείστον από αλλότρια κίνητρα κατά των διοικούντων των οργανώσεων ή από προσωπικές αντιπαραθέσεις, ανεξάρτητα από την ύπαρξη αιτιολογημένης ή στοιχειοθετημένης ανάγκης διενέργειας ελέγχου. Έχουν εντοπισθεί πάρα πολλές αδυναμίες και γίνονται μελέτες, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, για βελτίωση του νόμου.

Έχουν ετοιμαστεί, επίσης, μεταβατικές διατάξεις, όπως έχω αναφέρει, στον περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων Νόμο, για να διασφαλιστούν τα ήδη εγγεγραμμένα αγαθοεργά ιδρύματα.

Αυτά προς το παρόν. Και, ενόψει του ότι ευρισκόμαστε σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, προσπαθούμε να βελτιώσουμε όσο το δυνατόν όλες τις αδυναμίες του νόμου και προσπαθούμε και με τις επαρχιακές διοικήσεις να υπάρχει ένας συντονισμός όσον αφορά την εξέταση των αιτήσεων, επειδή τώρα έχουν αυτό το ρόλο οι επαρχιακές διοικήσεις για εξέταση αιτήσεων σωματείων και ιδρυμάτων, για την ενίσχυση του εποπτικού ρόλου των κρατικών αρχών και ιδιαίτερα στον οικονομικό έλεγχο για πάταξη οποιωνδήποτε ατασθαλιών.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Παπαγεωργίου.

Τώρα το βήμα δίνεται στην κ. Μαίρη Σανταφιανού, Διευθύντρια Υπηρεσιών Υγείας, για τη δική της παρέμβαση εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ:

(Μ. ΣΑΝΤΑΦΙΑΝΟΥ)

Καλημέρα σας, κυρίες και κύριοι.

Το θέμα της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών αναδεικνύει τη σημασία που αποδίδει το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού στη χρηστή διοίκηση των εθελοντικών οργανώσεων. Ο Κώδικας Χρηστής Διοίκησης, Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας στοχεύει στην εμπέδωση της διαφάνειας, της νομιμότητας, της ίσης μεταχείρισης και των άλλων αρχών του δικαίου, αλλά και στην εξασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού, ώστε να υποβοηθηθεί στην υποστήριξη

του έργου τους. Στα πλαίσια της συνόδου, θα εξεταστεί και το νομικό πλαίσιο που επηρεάζει το έργο τους, με στόχο την κατάλληλη προσέγγισή του.

Το Υπουργείο Υγείας θεωρεί ότι η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και του ελέγχου αποτελούν επίσης σημαντικά εργαλεία και στη δίκαιη παραχώρηση των ετήσιων χορηγιών προς τις εθελοντικές οργανώσεις. Τα κριτήρια αξιολόγησης τέθηκαν σε συνάρτηση με τους κανόνες της χρηστής διοίκησης, οι οποίοι από τη μία πλευρά προστατεύουν τον παροχέα, δηλαδή το κράτος, και από την άλλη τον λήπτη, που είναι η εθελοντική οργάνωση. Η πιστή εφαρμογή των καθορισμένων κριτηρίων διασφαλίζει την ομοιόμορφη και ισότιμη αντιμετώπιση των αιτητών, υποβοηθώντας παράλληλα την ορθή ερμηνεία σε ό,τι αφορά τις προτεραιότητες και τα δικαιώματα των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Ταυτόχρονα, υποχρεώνει έμμεσα στον εκσυγχρονισμό και αυτοέλεγχο των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Με σκοπό την προσαρμογή του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών στους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, καθώς και στις πρόνοιες του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014, για λόγους νομικής ασφάλειας, το Υπουργείο Υγείας έχει προωθήσει δύο Σχέδια: (α) Το Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (γνωστού ως De Minimis), με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) 360/2012 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το 2015, και (β) το Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων βάσει της Απόφασης 2012/21 ΕΕ, για την παροχή Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ), το 2016.

Κατά το 2017 το Υπουργείο Υγείας προκήρυξε τα Σχέδια Κρατικών Ενισχύσεων τον Απρίλιο και το ίδιο προτίθεται να κάνει και το 2018. Σας αναφέρω ότι το 2013 και το 2014 παραχωρήθηκαν προς τις εθελοντικές οργανώσεις κρατικές χορηγίες ύψους

€1.840.000 περίπου κάθε χρόνο, το 2015 και το 2016 €2 εκατομ. περίπου κάθε χρόνο και το 2017 €2.340.000 περίπου.

Σημειώνεται ότι τα τελευταία έτη το Υπουργείο Υγείας και το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχουν προβεί στο διαμοιρασμό των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, ανάλογα με τα προγράμματα τα οποία λειτουργούν.

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να τονιστεί ότι θεωρείται ζήτημα αρχής η παρουσίαση ετήσιας αναλυτικής οικονομικής κατάστασης των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, η οποία κατοχυρώνει και ρυθμίζει τις δράσεις και ενέργειές τους, προκειμένου να προστατευθούν τόσο οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις όσο και η πολιτεία από την υποψία αθέμιτων συναλλαγών.

Ο εθελοντισμός αποτελεί την ουσία της Κοινωνίας των Πολιτών και συστηματοποιεί την αφιλοκερδή προσφορά υπηρεσιών προς όφελος της κοινωνίας. Χαιρετίζουμε την υιοθέτηση του Κώδικα Χρηστής Διοίκησης, Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας, που εκπονήθηκε από το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, η τήρηση του οποίου θα συμβάλει και στην απάλειψη των φαινομένων κακόβουλης αντιμετώπισης του εθελοντικού κινήματος.

Κλείνοντας, σας διαβεβαιώνω εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας ότι θα συνεχίσουμε να είμαστε στη διάθεση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και των εθελοντών για να συζητούμε και να ανταλλάσσουμε απόψεις, με στόχο την εξεύρεση λύσεων στα προβλήματα που εντοπίζονται.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Σανταφιανού.

Ήθελα να ρωτήσω τον Επίτροπο τον κ. Γιαννάκη, αν θέλει να κάνει παρέμβαση.

Κύριε Γιαννάκη.

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ:

(Γ. ΓΙΑΝΝΑΚΗ)

Νομοθεσία Σωματείων, Ιδρυμάτων. Νομίζω έχουμε καταφέρει όλοι μαζί, μετά από πολλά χρόνια και μετά από πολλές δυσκολίες, να εγκριθεί ο νόμος. Τη μια φορά εγκρίθηκε για μία ψήφο και να μην αναβληθεί για πολλοστή φορά, έτσι για να ξέρετε. Οπότε, ο νόμος είναι σύγχρονος και πολύ καλός.

Ναι, έχουμε ορισμένες αδυναμίες σε ορισμένες επαρχιακές διοικήσεις, βεβαίως, και το αναγνωρίζουμε. Είχα συνάντηση με τον Υπουργό Εσωτερικών την περασμένη βδομάδα, θα δούμε πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την εξυπηρέτηση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στο θέμα αυτό.

Ναι, έχετε δίκαιο ότι οι κανονισμοί του νόμου αυτού είναι μέρος του νόμου και δεν έχουν γίνει και συμφωνώ ότι πρέπει να γίνουν σύντομα. Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών προχωρούμε άμεσα στο να κατατεθούν στη Βουλή.

Ναι, έχετε δίκαιο ότι δεν έχει γίνει σωστή ενημέρωση για τις αλλαγές, που είναι και ευθύνη του κράτους, και αυτό θα γίνει. Υπάρχουν και άλλοι επιμέρους λόγοι που έχει καθυστερήσει αυτή η ενημέρωση, αλλά θα γίνει και αυτό.

Οι Κανονισμοί του ΠΣΣΕ, ναι, πρέπει να κλείσει αυτό το θέμα σύντομα με το αρμόδιο υπουργείο. Υπάρχει και η θέληση και η βούληση να ολοκληρώσουμε και το θέμα της νομοθεσίας του ΠΣΣΕ.

Για τον περί Εράνων Νόμο με κάλυψε ο φίλος ο Ηλίας, που έχουμε την ίδια θέση.

Για το θέμα των ΙΟΚΩ, είναι ήδη στη Βουλή και συζητιέται. Και νομίζω ότι, σε συνάρτηση μαζί με το Νόμο για τα Σωματεία και Ιδρύματα, θα έχουμε πλέον ένα αρκετά σύγχρονο νομικό πλαίσιο, το οποίο θα αναβαθμίζει το ρόλο των σωστών

οργανώσεων και θα αποκλείσουμε εκείνες που δεν λειτουργούν σωστά ή εκμεταλλεύονται αυτό τον όρο για άλλα πράγματα.

Τώρα, είναι πολύ σημαντικό όταν μιλούμε είτε για αναγνώριση του εθελοντισμού είτε για άδεια με απολαβές από την εργασία. Αυτά τα πλαίσια θα τα δούμε συνολικά στο θέμα της αναγνώρισης τη μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Δεν πάνε από μόνα τους. Και ήδη, όπως έχει αναφερθεί από το αρμόδιο υπουργείο, έχει αρχίσει μια διαδικασία, υπάρχει ήδη επιτροπή στην οποία ήδη έχει ανατεθεί το έργο για τη μελέτη του όλου σκηνικού της Κύπρου και θα έρθει με εισηγήσεις. Ήδη προβαίνει σε συναντήσεις με αρκετές οργανώσεις. Να είστε βέβαιοι ότι σε κάποιο στάδιο όλοι εσείς θα εμπλακείτε στη διαδικασία, διότι η αναγνώριση αυτή αφορά τον εθελοντή, αφορά την οργάνωση, αφορά τον εργοδότη, αφορά τα πανεπιστήμια. Άρα, όλα αυτά τα στοιχεία θα γίνουν και όπως, για παράδειγμα, υπάρχει μια μεγάλη εταιρεία στον κόσμο η οποία δίνει τρεις μέρες με απολαβές για εθελοντική προσφορά στους υπαλλήλους της. Φυσικά αυτό δεν είναι πάντα με νομοθετήματα, είναι και θέμα δημιουργίας κουλτούρας και ενδυνάμωσης του τρίτου αυτού τομέα στα μάτια της Κοινωνίας των Πολιτών.

Για τα φορολογικά καθεστώτα, εκπτώσεις κτλ., επειδή αυτό το θέμα το έχω θέσει στον Υπουργό Οικονομικών επανειλημμένως, είναι πολύ δύσκολο να δίνονται εκπτώσεις ή ΦΠΑ ή συγκεκριμένες φορολογικές απαλλαγές έτσι. Αυτά όλα πρέπει να νομοθετούνται, για να είμαστε σωστοί στη διαχείριση και να είμαστε νομικά καλυμμένοι. Το ένα θέμα που υπάρχει, που θα σας δίνονται φοροαπαλλαγές, είναι ο ΙΟΚΩ. Ο λόγος του ΙΟΚΩ που υπάρχει, που γίνεται, είναι για να παίρνουν και οι οργανώσεις ορισμένες φοροαπαλλαγές. Αυτή είναι η δυνατότητα, αυτός είναι ο όρος «φιλανθρωπική οργάνωση», γι' αυτό και το θέλουν αρκετοί. Άρα, ένα πλαίσιο εκεί,

και μέσω αυτού του πλαισίου μπορούμε να ενισχύσουμε στο μέλλον επιπρόσθετες φοροαπαλλαγές, εκεί που υπάρχει δυνατότητα και εκεί που μπορούμε να το κάνουμε.

Τώρα, στατιστικά στοιχεία. Σύντομα θα βγει η νέα στατιστική έρευνα για το επίπεδο του εθελοντισμού στον τόπο μας και του ενεργού πολίτη, που θα αντικατοπτρίζει το πρόσωπο της κοινωνίας μας το 2017. Είχαμε κάμει για το 2015, τώρα θα βγει για το 2017. Για το οικονομικό μέρος των στοιχείων αυτών, η επόμενη έρευνα θα συνδυάζει και τα δύο.

Για τη διευκόλυνση των εθελοντών, το έχω ήδη αναφέρει. Απλώς αυτό που θέλω να σας πω είναι ότι -δεν θα συζητήσω το τι είναι ο όρος «ΜΚΟ», «CSV», «CSVO»- γενικοί όροι υπάρχουν, αλλά ποτέ δεν είναι ακριβώς οι ίδιοι στην έννοιά τους σε όλες τις χώρες, οπότε αυτό το θέμα να το αφήσουμε για λίγο αργότερα. Συμφωνώ, αλλά θα πρέπει να έρθει μια ώρα για να ξεκαθαρίσουμε αυτούς τους όρους, διότι είναι σημαντικό να καταλαβαίνουμε και εμείς το τι είμαστε και το τι εννοούμε. Το πιο σημαντικό για μένα είναι το εξής: η συνεργασία και ο σκοπός και ο στόχος.

Α, και κάτι που ξέχασα, οι χορηγίες. Αναγνωρίζουμε ότι οι χορηγίες που δίνει η πολιτεία γενικότερα μπορεί να μην καλύπτουν όλες τις οργανώσεις, διότι το κράτος δίνει χορηγίες αναλόγως συγκεκριμένων προγραμμάτων. Και μπορεί να υπάρχουν οργανώσεις που παράγουν ένα πολύ σημαντικό έργο, αλλά, επειδή δεν εμπίπτουν στα συγκεκριμένα προγράμματα, να μη δικαιούνται χορηγία. Συμφωνώ μαζί σας ότι είναι μια αδικία. Η άποψη η δική μου είναι, ναι, να εφαρμοστεί μια πιο ολοκληρωμένη πολιτική για τις χορηγίες προς τις ΜΚΟ. Υπάρχουν υπουργεία που έχουν συγκεκριμένες πολιτικές και διαδικασίες, όπως είναι το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών ασφαλίσεων, υπάρχουν άλλα υπουργεία που έχουν διαφορετική διαδικασία χορηγιών. Πιστεύω ότι όλα αυτά πρέπει να ενοποιηθούν μ'

έναν ίδιο τρόπο έγκρισης και χορηγίας, αλλά και να δίνουμε ως πολιτεία και τον τρόπο και το δικαίωμα σε οργανώσεις οι οποίες μπορεί να μην εμπίπτουν στα συγκεκριμένα προγράμματα να επιχορηγούνται, από τη στιγμή που αποδεικνύεται ότι η δουλειά τους, η προσφορά τους είναι σημαντική για το κράτος και σωστή. Άρα, υπάρχει ήδη μια συζήτηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για δημιουργία μια υπηρεσίας η οποία θα διαχειρίζεται και άλλου είδους χορηγίες, με έναν διαφανή τρόπο, που θα ανεβαίνει στο διαδίκτυο, που θα υπάρχουν συγκεκριμένες αιτήσεις και οδηγός, ακριβώς για να ενδυναμώσουμε τις οργανώσεις που προσφέρουν στην κοινωνία μας αυτό το σημαντικό έργο.

Αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιαννάκη.

Σε αυτό το σημείο έχει ολοκληρωθεί η συζήτηση και θα ήθελα να δώσω το λόγο στον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού κ. Σταύρο Ολύμπιο, για να συνοψίσει τα πορίσματα της όλης συζήτησης και ακολούθως να θέσουμε το υπόμνημα για έγκριση.

Κύριε Ολύμπιε, παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ:

(ΣΤ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ)

Πριν να πω οτιδήποτε άλλο, θα παρακαλέσω να συμπληρώσετε το έντυπο αξιολόγησης που υπάρχει στο φάκελο που έχετε μπροστά σας, αξιολόγηση της συνόδου αυτής, γιατί θα είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο στα χέρια του ΠΣΣΕ για να βελτιώσει ακόμα περισσότερο τη Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών.

Ευχαριστώ την κ. Προεδρεύουσα, η οποία μου έδωσε την ευκαιρία να πω έναν τελευταίο λόγο στη σύνοδο και η πρώτη διαπίστωση είναι πως χρόνο με το χρόνο

αυτή η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών αναβαθμίζει το ρόλο της. Και ο ρόλος της είναι να εντοπίζει τις αδυναμίες, τα προβλήματα, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι οργανώσεις, τα σωματεία, τα ιδρύματα, όλα τα σύνολα τα κοινωνικά και να βλέπουμε σ' αυτή τη σύνοδο με την ανταλλαγή των απόψεων, όπως έχει γίνει σήμερα, πώς μπορούμε να επιλύσουμε το συντομότερο και με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα προβλήματα αυτά.

Θέλω να σημειώσω τα πολύ ευμενή σχόλια που έχουν ακουστεί από το σύνολο όσων έχουν μιλήσει για τον Κώδικα. Ο Κώδικας είναι καρπός πολλού κόπου, μεγάλης έρευνας και επιτόπου ψηλάφησης των διαφόρων προβλημάτων που είχαν ή έχουν ακόμα οι εθελοντικές, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στον τρόπο που λειτουργούν. Υπάρχει ο Κώδικας. Αυτό που μένει τώρα είναι η εφαρμογή του. Όπως θα έχετε προσέξει, στον Κώδικα δεν υπάρχουν ποινές για τη μη εφαρμογή του και αυτό είναι αυτονόητο, γιατί μιλούμε για μη κυβερνητικές, εθελοντικές οργανώσεις. Αλλά εδώ πρέπει να θυμηθούμε αυτό που υπήρχε παλαιότερα στο Ελληνικό Σύνταγμα, το άρθρο 114. Δηλαδή επαφίεται -έλεγαν τότε- η εφαρμογή του Συντάγματος στον πατριωτισμό των Ελλήνων. Αυτό έλεγε το Άρθρο 114 του Συντάγματος. Και εμάς η εφαρμογή του Κώδικα επαφίεται στη συνείδηση -όχι στον πατριωτισμό- στην εθελοντική συνείδηση των μελών των εθελοντικών μας οργανώσεων. Και, επιτέλους, πρέπει να συνεχίσουμε να λειτουργούμε -και αυτό βγήκε και από τη συζήτηση σήμερα- με έναν τρόπο δημοκρατικό. Ένα πρόβλημα που έχουμε καμιά φορά στις οργανώσεις μας είναι η θέληση του ενός. Υπάρχουν ιδρύματα και σωματεία που λειτουργούν με μονοκρατορία, λόγω του ότι ιδρύθηκε κάποτε από ένα πρόσωπο, το τι πρόσφερε. Γι' αυτό ο Κώδικας υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας των οργανώσεων. Γι' αυτό πρέπει να τηρούνται όλες οι δημοκρατικές διαδικασίες, πρέπει να γίνεται σεβαστή η ιεραρχία,

ξεκινώντας από τη γενική συνέλευση, από τις επιτροπές. Όλες αυτές οι πρόνοιες του νόμου, σας παρακαλώ πάρα πολύ, να μη θεωρηθούν λεπτομέρειες. Είναι πολύ χρήσιμο να μελετήσουμε τον Κώδικα, να δούμε όλες τις παραμέτρους του, όλες τις λεπτομέρειες και να φροντίσουμε να εφαρμόζεται ο Κώδικας αυτός, όχι μόνο στη λειτουργία των συμβουλίων ή των γενικών συνελεύσεων ή οτιδήποτε άλλο, αλλά αυτό που έχει σημασία είναι ακόμα και στον τρόπο οργάνωσης των διαφόρων δραστηριοτήτων μας. Είναι πολύ σημαντικό, ελέχθη από πάρα πολλούς και επιτρέψτε μου να το θεωρήσω ως ένα από τα συμπεράσματα, ότι ο Κώδικας ακριβώς θα συμβάλει στην περαιτέρω διαφάνεια των οργανώσεων, η οποία διαφάνεια αυξάνει την αξιοπιστία των οργανώσεων.

Δεν θέλω να καταχραστώ το χρόνο και να σας κουράσω περισσότερο, απλά επιτρέψτε μου να πω τον τελευταίο λόγο, ότι αυτή η σύνοδος έχει επιτελέσει πλήρως σήμερα την αποστολή της. Τα συμπεράσματα που έχουν προκύψει και από τις παρεμβάσεις των βουλευτών, αλλά και από τις απαντήσεις των διαφόρων υπουργείων και άλλων φορέων, θα μελετηθούν από το ΠΣΣΕ, αφού ιεραρχηθούν όλες οι απόψεις θα καταγραφούν και θα αποσταλούν στις οργανώσεις, όλες, της Κύπρου, για να αξιοποιηθούν από όλους όσο το δυνατόν περισσότερο.

Να ευχηθώ σε όλους τη δύναμη του Θεού στο έργο που η κάθε οργάνωση επιτελεί, αυτό το υπέροχο! Δεν θα πω άλλα επίθετα, όλοι βιώνετε τη σημασία των εθελοντικών οργανώσεων, του εθελοντισμού στο νησί μας. Αξίζει να πω ότι πριν μερικά χρόνια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή -και αυτό που θα αναφέρω τώρα αντανακλά σε όλους και σε εκατοντάδες οργανώσεις της Κύπρου- χαρακτήρισε η Ευρωπαϊκή Ένωση τον εθελοντισμό της Κύπρου ως καλό παράδειγμα εθελοντισμού για ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση! Καταλαβαίνετε τι σημαίνει αυτό; Ένα μικρό νησί, με όλα τα προβλήματα τα οποία έχει, με όλη την ιστορία των δεινών του, να είναι

υπόδειγμα καλής πρακτικής, μάλιστα, αυτή ήταν η διατύπωση, «καλής πρακτικής, για τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Αυτό οφείλεται σ' εσάς και επιτρέψτε μου και προσωπικά να εκφράσω σε όλους τα θερμά, ειλικρινή μου συγχαρητήρια!

Να 'στε όλοι καλά!

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Ολύμπιε, για την ολοκλήρωση της συζήτησης στην ουσία.

Θα θέσω υπό την έγκρισή σας το Υπόμνημα της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών.

Παρακαλώ, ψηφίζουμε σηκώνοντας το χέρι. Παρακαλώ, πόσοι είναι υπέρ; Δεν μπορώ να μετρήσω.

Πόσοι είναι εναντίον;

Και, αν υπάρχουν, αποχές.

Άρα, είναι ομόφωνο.

Σας ευχαριστώ και σας συγχαίρω βέβαια όλους για τις τεκμηριωμένες εισηγήσεις και τον προβληματισμό που έχει κατατεθεί ενώπιον αυτής της συνόδου.

Συγχαίρω τους βουλευτές της Κοινωνίας των Πολιτών για την παρουσία τους, αλλά κυρίως για την ενεργό συμμετοχή τους και τις ουσιαστικές παρεμβάσεις τους. Οι εισηγήσεις που τέθηκαν στα πλαίσια της παρουσίασης του όλου θέματος, αλλά και αυτά που προκύπτουν από τη συζήτηση που ακολούθησε, επιβάλλεται να τύχουν ιδιαίτερης μελέτης. Επαναλαμβάνω την πρόθεση της Βουλής να είναι δίπλα σας και να συμβάλει στην προσπάθεια υλοποίησης των στόχων που τέθηκαν, και στη σύνοδο αυτή, αλλά και σε προηγούμενες συνόδους.

Παράλληλα, τα πρακτικά της σημερινής ειδικής συνόδου θα αποσταλούν στην εκτελεστική εξουσία, με την παράκληση να τύχουν της δέουσας αντιμετώπισης και να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για υλοποίησή τους, όπου αυτό είναι εφικτό.

Επίσης, όσα έχουν συζητηθεί σήμερα θα σταλούν στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές, έτσι ώστε, μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, να μελετήσουν τα θέματα που εγείρονται και να προχωρήσουν στις αναγκαίες εισηγήσεις προς την κατεύθυνση αντιμετώπισης των διάφορων προβλημάτων, ώστε να διασφαλίσουμε όλοι μαζί συνθήκες ενδυνάμωσης του εθελοντισμού και των εθελοντικών οργανώσεων και του ρόλου τους στην κυπριακή κοινωνία, που έχει αναφέρει και προηγουμένως ο Πρόεδρος. Η Ειδική Σύνοδος ανέδειξε την ανάγκη λήψης μέτρων για ενίσχυση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας στον τόπο μας.

Συγχαίρω το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για την άρτια και άψογη διοργάνωση και της νέας αυτής ειδικής συνόδου, που έχει δώσει την ευκαιρία σε έναν γόνιμο και δημιουργικό διάλογο και ένα βήμα για ανταλλαγή ιδεών πάνω σε σημαντικά προβλήματα που επηρεάζουν άμεσα τον κοινωνικό ιστό και απαιτούν άμεσες λύσεις.

Συγχαίρω επίσης το ΠΣΣΕ για τη σύνταξη του Κώδικα Χρηστής Διοίκησης και Δεοντολογίας για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, που μπορεί να αποτελέσει πυξίδα και καθοδήγηση και για άλλους οργανισμούς της κοινής προσπάθειας για εμπέδωση της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης στον τόπο μας. Επίσης, η διοργάνωση αυτή έδωσε τη δυνατότητα στους συμπολίτες μας να συμβάλουν στο κοινωνικό γίνεσθαι και να καταστούν πιο ενεργοί πολίτες στα πλαίσια της συμμετοχικής δημοκρατίας και του πλουραλισμού.

Συγχαίρω επίσης και το προσωπικό της Βουλής που συνέδραμε στην όλη προσπάθεια.

Εδώ φτάσαμε στο τέλος της συνεδρίας μας. Ήταν ιδιαίτερη η χαρά μου που προήδρευσα των εργασιών της συνόδου σας, γιατί μου δόθηκε η ευκαιρία να προβληματιστώ μαζί σας και να φύγω και από εδώ σοφότερη και περισσότερο προβληματισμένη, παρ' όλο ότι προέρχομαι και εγώ από την Κοινωνία των Πολιτών ευρύτερα σε όλη μου τη σταδιοδρομία.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της ειδικής αυτής συνόδου, ευχόμενη σε όλους το καλύτερο και διαβεβαιώνοντάς σας ξανά για την πρόθεση της Βουλής να σας συνδράμει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και δυνατοτήτων της.

Σας καλώ στη συνέχεια στο αίθριο της Βουλής, για ένα κεραστικό.

(Στο σημείο αυτό περατώθηκαν οι εργασίες της Ζ' Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών.)

(Κατάλογος με τους βασικούς βουλευτές και τους παρατηρητές της Ειδικής Συνόδου Επισυνάπτεται ως Παράρτημα II.)

(Ωρα λήξης: 12.20 μ.μ.)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

7^{ης} ΣΥΝΟΔΟΥ

ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

**«Χρηστή Διοίκηση των ΜΚΟ
και το νομικό πλαίσιο που τις επηρεάζει»**

18 Απριλίου 2018

Βουλή των Αντιπροσώπων

7

Διοργανωτής/Συντονιστής:

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Εισαγωγή για τη Σύνοδο

Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ), με την ιδιότητα που του παρέχει ο νόμος 61(1)/2006 ως Ανώτατο Συντονιστικό Σώμα των εθελοντικών οργανώσεων/ΜΚΟ στην Κύπρο, διοργανώνει και φέτος τη Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών, η οποία αποτελεί μία πρωτοποριακή πρωτοβουλία του ΠΣΣΕ που δίνει «φωνή» στις εθελοντικές οργανώσεις/ΜΚΟ μέσα από το βήμα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Στην **ειδική αυτή Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών** η οποία ακολουθεί τις βασικές διαδικασίες της ολομέλειας της Βουλής των Αντιπροσώπων, συμμετέχουν 56 εκπρόσωποι των εθελοντικών/μη κυβερνητικών οργανώσεων, οι οποίοι με την ιδιότητα του 'βουλευτή' της Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών, έχουν την ευκαιρία να προβάλουν τις θέσεις τους για το θέμα της Συνόδου στην παρουσία αρμόδιων αξιωματούχων του κράτους. Η επιλογή των 56 εκπροσώπων της Συνόδου διασφαλίζει την εκπροσώπηση, σχεδόν όλου του φάσματος της κοινωνίας των πολιτών.

Το **θέμα** της 7^{ης} Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών **«Χρηστή Διοίκηση των ΜΚΟ και το νομικό πλαίσιο που τις επηρεάζει»** έχει σκοπό να αναδείξει διάφορες πτυχές του θέματος και να τεθούν σε συζήτηση. **Σημαντικό εργαλείο** σε αυτή την συζήτηση είναι πρωτίστως ο **Κώδικας Χρηστής Διοίκησης Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας για τις ΜΚΟ** (Μη Κυβερνητικές-Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις) που ετοίμασε το ΠΣΣΕ και έχει τύχει ευρείας διαβούλευσης με τα μέλη του αλλά και οι **διάφοροι νέοι νόμοι που έχουν ψηφιστεί ή νομοσχέδια που είναι σε εξέλιξη και τυχόν να επηρεάζουν τις ΜΚΟ.**

Στο Υπόμνημα της Συνόδου καταγράφεται επίσης σε παράρτημα μια ανασκόπηση της προόδου που έγινε στα αιτήματα των προηγούμενων Συνόδων της Κοινωνίας των Πολιτών σε μια συνεχή προσπάθεια προώθησης τους σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς.

Εισαγωγή στο θέμα: «Χρηστή Διοίκηση των ΜΚΟ και το νομικό πλαίσιο που τις επηρεάζει»

Η χρηστή διοίκηση και η διαφάνεια αποτελούσαν πάντοτε διαχρονικούς στόχους για τον εθελοντισμό στο νησί μας. Η ποιότητα στην παροχή των υπηρεσιών των ΜΚΟ στους συνανθρώπους μας και γενικότερα την κοινωνία εξασφαλίζουν την εμπιστοσύνη, την αξιοπιστία, την αντικειμενικότητα, το κύρος και την αναγνώρισή τους από το κοινό και την πολιτεία και ενισχύουν τη διάθεσή τους για να συνδράμουν το έργο που επιτελούν. Σε οποιαδήποτε δραστηριότητα των εθελοντικών οργανώσεων, προτεραιότητα πρέπει να έχει η τήρηση της νομιμότητας, η διαφάνεια, η αμεροληψία, η ακεραιότητα, η αξιοπιστία, η υπευθυνότητα, η ίση μεταχείριση, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αξιοπρέπεια και η αντικειμενικότητα. Κάθε εθελοντής, είτε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου είτε του οργανισμού και κάθε μέλος του έμμισθου προσωπικού οφείλει να εφαρμόζει τις βασικές αυτές αρχές οι οποίες πρέπει να τον καθοδηγούν και να τον εμπνέουν.

Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ), ανταποκρινόμενο στην ανάγκη εκσυγχρονισμού του εθελοντικού τομέα σε πρακτικές χρηστής διοίκησης ετοίμασε μετά από διαδικασία ευρείας διαβούλευσης με τις οργανώσεις μέλη του τον Κώδικα Χρηστής Διοίκησης Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας για τις ΜΚΟ. Είναι σημαντικό να αναφέρω ότι το ΠΣΣΕ έχει ήδη λάβει υποστηρικτικά μηνύματα και συγχαρητήρια για τον Κώδικα από τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, Υπουργεία και πολλούς άλλους φορείς.

Η κουλτούρα, οι αρχές και οι αξίες όσον αφορά τη χρηστή διοίκηση είναι βαθιά ριζωμένες, στην ιστορία του εθελοντικού κινήματος. Ο Κώδικας αυτός δίνει μια νέα δυναμική στην άγραφη αυτή παράδοση και έχει βασικό στόχο να καθοδηγεί εμάς και τους επόμενους εθελοντές στην ορθή και αποτελεσματική μας προσφορά.

Ένας βασικός στόχος της σημερινής μας συνάντησης είναι να συζητήσουμε το περιεχόμενο του Κώδικα και να προτρέψουμε την κάθε οργάνωση και το κάθε μέλος της να τον τηρούν πιστά ώστε να καταστεί ένα δυναμικό εργαλείο χρηστής διοίκησης, ορθής συμπεριφοράς και δεοντολογίας με συνεχή εφαρμογή. Αποτελεί εξάλλου χρέος μας να ενδυναμώσουμε τις πρακτικές χρηστής διοίκησης στο χώρο των ΜΚΟ.

Παρόλο που ο Κώδικας έχει ήδη αποσταλεί στις ΜΚΟ και σε όλους τους αρμόδιους φορείς του κράτους, η σημερινή Σύνοδος μας δίνει ακόμη μία ευκαιρία να δούμε τους τρόπους στήριξης του και περαιτέρω εφαρμογής του.

Οι κανόνες του Κώδικα **επιβάλλεται να τηρούνται, εκτός εάν, νομικό πλαίσιο, ή εσωτερικοί κανονισμοί των οργανώσεων, ορίζουν άλλες ή πιο συγκεκριμένες διαδικασίες που δεν συγκρούονται με τον Κώδικα**. Η εφαρμογή του Κώδικα είναι εθελοντική και επαφίεται στην κάθε ΜΚΟ εάν θα υιοθετήσει τις αρχές του. Διευκρινίζουμε επίσης ότι ο Κώδικας είναι συμπληρωματικό έγγραφο αφού η εργασία και η δραστηριότητα της κάθε ΜΚΟ πρωτίστως εφαρμόζει πιστά κάθε νομοθεσία του κράτους και ειδικά κατ' αναλογία τις αρχές διοικητικού δικαίου.

Τέλος, όσον αφορά τον Κώδικα, σημειώνουμε ότι παρόλο που έχει εκτυπωθεί σε έκδοση, θα επικαιροποιείται από καιρό σε καιρό και θα επανεκτυπώνεται για να καλύπτει όλες τις νέες ανάγκες και θέματα που προκύπτουν και χρήζουν αναγνώρισης και ρύθμισης. Ήδη έχουν υποβληθεί χρήσιμες απόψεις από οργανώσεις που συμμετέχουν στη Σύνοδο όπως:

1. Επεξήγηση ορισμών για το είναι: διαφάνεια, διαφθορά, σύγκρουση συμφερόντων κλπ.
2. Στο Άρθρο 2.4.4 «Ευθύνες/Ρόλοι» Διοικητικού Συμβουλίου να προστεθεί η ευθύνη δήλωσης τυχόν οικονομικών συμφερόντων, τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων.
3. Στο άρθρο 3 «Σύγκρουση Συμφερόντων» να αναφερθεί ο τρόπος που θα αντιμετωπίζονται περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων και από ποιο όργανο του οργανισμού (π.χ. το ΔΣ ή άλλη Επιτροπή). Επίσης ότι η κάθε ΜΚΟ να διασφαλίζει ότι όλα τα μέλη γνωρίζουν την πολιτική του οργανισμού για θέματα σύγκρουσης συμφερόντων.
4. Συμπερίληψη νέων κεφαλαίων όπως: σεβασμός στο περιβάλλον, απαγόρευση και αντιμετώπιση περιπτώσεων σεξουαλικής παρενόχλησης/κακοποίησης, καθορισμός πλαισίου για τη δωροδοκία και η διαφορά με τα δώρα ως μορφή εκτίμησης προς τις ΜΚΟ ώστε να μην σχετίζεται με τη δωροδοκία, σύσταση Επιτροπής Δεοντολογίας σε κάθε ΜΚΟ για διαχείριση θεμάτων που σχετίζονται με τον Κώδικα.

Το δεύτερο σκέλος του θέματος της σημερινής Συνόδου αναφέρεται στο **νομικό πλαίσιο που επηρεάζει τις ΜΚΟ**. Ποιοι νέοι νόμοι, που έχουν πρόσφατα ψηφιστεί ή νομοσχέδια που είναι σε εξέλιξη, τυχόν να μας επηρεάζουν; Η Σύνοδος σήμερα μας δίνει το βήμα για να εξετάσουμε ότι ενδεχομένως δυσχεραίνει το έργο, την εργασία και την αποστολή μας.

1. Ο περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και για Άλλα Συναφή Θέματα Νόμος του 2017

- 1.1. Ενίσχυση του εποπτικού ρόλου των κρατικών αρχών και ιδιαίτερα στον οικονομικό έλεγχο για πάταξη οποιονδήποτε ατασθαλιών.
- 1.2. Ενίσχυση της στελέχωσης και της τεχνογνωσίας των Επαρχιακών Διοικήσεων στη νομοθεσία για διευκόλυνση της εφαρμογής της αλλά και ενημέρωσης/καθοδήγησης των ενδιαφερομένων μερών
- 1.3 Κρίνεται αναγκαία η παρουσίαση των προνοιών του νόμου σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη από την αρμόδια αρχή του κράτους

2. Ο περί Ιδιωτικών Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (Πιστοποίηση) Νόμος του 2017

- 2.1 Βρίσκεται σε εξέλιξη η συζήτηση του νομοσχεδίου στην Επιτροπή Εσωτερικών της Βουλής. Το ΠΣΣΕ συμμετέχει στη συζήτηση και θέτει τις απόψεις/τοποθετήσεις του.

3. Ο Περί Εράνων Νόμος

- 3.1 Τροποποίηση της νομοθεσίας για κατοχύρωση της επιθυμίας των συγγενών όσον αφορά τις εισφορές στις κηδείες.

4. Λήψη απόφασης για διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής για τις ΜΚΟ και τον εθελοντισμού

Καλούμε τους βουλευτές της 7ης Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών, να τοποθετηθούν επί των θεμάτων που αναφέρθηκαν και τις κρατικές υπηρεσίες και φορείς που συμμετέχουν στη Σύνοδο να μελετήσουν τα ζητήματα που θα συζητηθούν και σε συνεργασία με το ΠΣΣΕ να συμβάλουν και να στηρίξουν τα αποτελέσματα των εργασιών της Συνόδου. Σε αυτή την προσπάθεια αναμένουμε επίσης τη στήριξη της Εκτελεστικής και της Νομοθετικής εξουσίας. Για την προώθηση των αιτημάτων της Συνόδου της Κοινωνίας των Πολιτών, επενδύουμε και

φέτος πολλές ελπίδες στην αγαστή συνεργασία μας με τον Επίτροπο Εθελοντισμού και ΜΚΟ.

Για διευκόλυνση της συζήτησης οι βουλευτές της Συνόδου μπορούν να τοποθετηθούν βάσει του περιεχομένου του Κώδικα, δηλαδή:

- Στις βασικές αρχές που τον διέπουν και είναι η αφοσίωση, η αμεροληψία, η αντικειμενικότητα, η ακεραιότητα, η ευπρέπεια, ο επαγγελματισμός, η αξιοπρέπεια, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η διαφάνεια και η λογοδοσία, η φιλαλήθεια και η νομιμότητα.

- Στους προτεινόμενους κανόνες του Κώδικα στην ενότητα Διακυβέρνηση, Διοίκηση και Λειτουργία και ιδιαίτερα:
  - στις πρακτικές του ελέγχου, της αξιολόγησης και της προστασίας εμπιστευτικών πληροφοριών
  - στους προτεινόμενους κανονισμούς για κάθε επίπεδο λειτουργίας όπως στην διοίκηση, το ανθρώπινο δυναμικό, τον εργασιακό χώρο και τις ανθρώπινες σχέσεις,
  - στους αναμενόμενους τρόπους λειτουργίας οργάνων της διοίκησης όπως της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου
  - στις αναμενόμενες ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου, του προσωπικού και των εθελοντών
  - στις προτεινόμενες πρακτικές αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων
  - στις πρακτικές διαχείρισης των οικονομικών με βάση τη διαφάνεια και των διαδικασιών του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου
  - στις προτεινόμενες πρακτικές που να προωθούν τη συλλογικότητα και τη συνεργασία μεταξύ των ΜΚΟ για την επίτευξη κοινών στόχων, αποφυγής κατακερματισμού των πόρων, μείωσης του συνολικού κόστους, αύξηση της αποτελεσματικότητας, πάντοτε προς όφελος της κοινωνίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ανασκόπηση της προόδου σε αιτήματα προηγούμενων Συνόδων της Κοινωνίας των Πολιτών

1. ΣΧΕΔΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

1.1. Αίτημα: Κάλυψη των αναγκών όλων των ΜΚΟ

Εξακολουθούν να υπάρχουν οργανώσεις που δεν λαμβάνουν καμία χορηγία από κανένα Υπουργείο, ή προγράμματα που αναπτύσσουν δεν εμπίπτουν στις προτεραιότητες των υφιστάμενων σχεδίων επιχορήγησης και δεν τυγχάνουν χορηγίας ενώ υπάρχουν συγκεκριμένες ανάγκες.

1.2. Αίτημα: Έγκαιρη προκήρυξη των Σχεδίων Χορηγιών και επίδοση των χορηγιών

Συνεχίζει να παρατηρείται καθυστέρηση τόσο στην προκήρυξη όσο και στην επίδοση των χορηγιών στις ΜΚΟ από τα Υπουργεία Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας. Η καθυστέρηση αυτή φέρει αρκετές οργανώσεις σε εξαιρετικά δύσκολη θέση.

Ενέργειες: Το ΠΣΣΕ θέτει συστηματικά το θέμα αυτό προς τα αρμόδια Υπουργεία.

1.3. Αίτημα: Εξορθολογισμός των Σχεδίων Χορηγιών

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένα και μετρήσιμα κριτήρια από όλους τους κρατικούς φορείς που παρέχουν χορηγία, κάτι που δεν διασφαλίζει τη διαφάνεια. Η δημιουργία Υπηρεσίας η οποία θα διαχειρίζεται τη διάθεση των κονδυλίων του κράτους που θα παραχωρούνται υπό την μορφή επιχορήγησης προς τις ΜΚΟ, δεν έχει μέχρι σήμερα υλοποιηθεί.

Ενέργειες: Το ΠΣΣΕ θέτει το θέμα στις τελευταίες Συνόδους της Κοινωνίας των Πολιτών.

1.4. **Αίτημα:** Σε εκκρεμότητα είναι επίσης η κάλυψη/επιχορήγηση των όπου προκύπτουν κτιριακών αλλαγών από τυχόν νέες τροποποιήσεις στις νομοθεσίες

2. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΜΚΟ

2.1. Αίτημα: Απαλλαγή ή μείωση των τελών για την εξασφάλιση των πιστοποιητικών καταλληλότητας από διάφορες κρατικές υπηρεσίες.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Επιστολή προς τις Υγειονομικές Υπηρεσίες –Υπουργείο Υγείας με αιτήματα για:

- απαλλαγή της καταβολής του τέλους για την έκδοση πιστοποιητικού καταλληλότητας από το Τμήμα Υγειονομικών Υπηρεσιών για τις εθελοντικές/μη κυβερνητικές οργανώσεις

Απάντηση Υγειονομικών Υπηρεσιών: υπάρχει η βούληση, εκ μέρους των Υγειονομικών Υπηρεσιών, για ικανοποίηση του εν λόγω αιτήματος νοουμένου ότι θα υπάρξει συνεργασία με Υπηρεσίες / Τμήματα που ζητούν τα σχετικά πιστοποιητικά.

- δυνατότητα πραγματοποίησης δωρεάν μικροβιολογικών αναλύσεων πόσιμου νερού και αναλύσεων τροφίμων στο Χημείο του Κράτους (δηλ. των αναλύσεων που απαιτούνται για την έκδοση του πιστοποιητικού καταλληλότητας)
- δυνατότητα πραγματοποίησης δωρεάν γενικών αναλύσεων (συμπεριλαμβανομένων αιματολογικών εξετάσεων για μεταδοτικές ασθένειες και έκθεση ακτινογραφίας θώρακος) του προσωπικού των εθελοντικών οργανώσεων που εργάζεται σε παιδοκομικούς σταθμούς, κέντρα απασχόλησης παιδιών, κέντρα ενηλίκων, κτλ στα Κρατικά Νοσηλευτήρια για την έκδοση των σχετικών ιατρικών πιστοποιητικών

Αποτέλεσμα ενεργειών: Αναμένονται οι απόψεις του Γενικού Χημείου του Κράτους και του Τμήματος Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας.

Επόμενες ενέργειες: το ΠΣΣΕ είναι σε επαφή με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες για εξέταση ρύθμισης του θέματος.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Επιστολή στο Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών - Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων:

Απάντηση Τμήματος: Σύμφωνα με τη νομοθεσία δεν παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από την καταβολή του τέλους για επιθεωρήσεις ηλεκτρικών

εγκαταστάσεων, που διενεργούνται από το Τμήμα. Το αίτημα δεν μπορεί να ικανοποιηθεί αφού αυτό θα είναι παράνομο.

3. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΚΟ

3.1. **Αίτημα:** Να προσφέρεται πρακτική καθοδήγηση στις ΜΚΟ από τα Υπουργεία που χειρίζονται ευρωπαϊκά προγράμματα και χρηματοδοτήσεις, για να διευκολυνθεί η πρόσβαση των εθελοντικών οργανώσεων/ΜΚΟ σε ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις τις οποίες συντονίζουν ή διαχειρίζονται τα Υπουργεία.

4. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

4.1. **Αίτημα:** Οι ΜΚΟ να απολαμβάνουν φορολογικά οφέλη.

Απάντηση Υπουργείου Οικονομικών: το νομοσχέδιο Περί Ιδιωτικών Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (ΙΟΚΩ), θα δίνει συγκεκριμένα φορολογικά οφέλη.

Ενέργεια: Το ΠΣΣΕ έχει σημειώσει σε υπόμνημα του προς τη Βουλή ότι χρειάζεται να διασφαλιστεί ότι θα μπορούν όλες οι ΜΚΟ (συμπεριλαμβανομένων των τοπικών οργανώσεων) να απολαμβάνουν τα φορολογικά οφέλη που θα καθοριστούν. Αυτό σημειώθηκε επειδή έχει επεξηγηθεί στο ΠΣΣΕ ότι άρθρα του νομοσχεδίου αποκλείουν τις τοπικές οργανώσεις από τις πρόνοιες του ΙΟΚΩ, επειδή η δραστηριότητα τους δεν επεκτείνεται σε όλο το κοινό της Κύπρου.

Αποτέλεσμα ενεργειών: Το νομοσχέδιο είναι σε εξέλιξη.

5. ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΚΟ

Αίτημα: Να υπάρχουν εκπτώσεις προς τις εθελοντικές οργανώσεις για τα δημοτικά τέλη, τέλη για βασικές υπηρεσίες όπως τηλεπικοινωνία, ηλεκτρισμό και νερό, κ.ά.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Επιστολή προς τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού – αίτημα για μείωση τιμών χρέωσης ηλεκτρικής ενέργειας για τις εθελοντικές/μη κυβερνητικές οργανώσεις

Απάντηση Υπουργείου: Σύμφωνα με το άρθρο 94 των περι Ρύθμισης Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003 μέχρι 2017 (Νόμος) στις κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας δύναται να εντάσσονται μόνο κατηγορίες οικιακών πελατών που πληρούν τις πρόνοιες του Νόμου. Με βάση την τελευταία Απόφαση του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού ημερομηνίας 1/12/2016 και το σχετικό Διάταγμα που εκδόθηκε, δικαιούχοι της Ειδικής Διατίμησης του Κώδικα 08 είναι οχτώ κατηγορίες ευάλωτων οικιακών καταναλωτών σύμφωνα με τα διάφορα επιδόματα που λαμβάνουν από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ως εκ των πιο πάνω, οι εθελοντικές/μη κυβερνητικές οργανώσεις δεν μπορούν να καταστούν δικαιούχοι της Ειδικής Διατίμησης με Κώδικα 08.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Επιστολές σε εταιρείες τηλεπικοινωνιών – αίτημα για παραχώρηση εκπτώτικων πακέτων προς τις εθελοντικές/μη κυβερνητικές οργανώσεις.

6. ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΚΟ

Αίτημα: Παρόλο που έχουν καθιερωθεί διάφορες δημόσιες συναντήσεις διαλόγου και διαβούλευσης μεταξύ του κράτους και των ΜΚΟ, το οποίο είναι ένα θετικό στοιχείο που επικροτεί το ΠΣΣΕ αφού δικαιώνει τη συνεχή προσπάθεια του για ενίσχυση της διαβούλευσης και του διαλόγου, εντούτοις δεν διασφαλίζεται πάντοτε αποτελεσματική διαβούλευση όπως: ο τρόπος διεξαγωγής της διαβούλευσης, η ενημέρωση των εμπλεκόμενων μερών, η διαδικασία καταγραφής των εισηγήσεων που υποβλήθηκαν σε μια διαβούλευση, η αιτιολόγηση απόρριψης των εισηγήσεων, η ενημέρωση των φορέων για τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, η επάρκεια της χρονικής περιόδου για τη διαβούλευση, κτλ.

7. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟ

7.1. **Αίτημα:** Δυστυχώς η τροποποίηση του νόμου του ΠΣΣΕ και η ψήφιση των νέων του κανονισμών παραμένει για σειρά ετών σε εκκρεμότητα.

7.2. Το **αίτημα** για ασφάλεια των εθελοντών (έναντι ατυχημάτων ή/και ευθυνών που προκύπτουν κατά την άσκηση της εθελοντικής τους προφοράς) χρήζει άμεσης μελέτης δεδομένου των απαντήσεων των αρμόδιων φορέων στην προηγούμενη Σύνοδο.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Συνάντηση με Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 27/7/17

Απάντηση Υπουργού:

ο Μπορεί να ρυθμιστεί με την ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΥΘΥΝΗΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ που έχουν όλες οι οργανώσεις που εργοδοτούν προσωπικό, στην οποία να προστεθεί παράγραφος για να καλύπτει και εθελοντές (π.χ. Χ αριθμό εθελοντών με € 0 ευρώ μισθό).

ο Και ο ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΝΟΜΟΣ είναι σχετικός αφού αναφέρει ότι στον όρο «εργοδοτούμενο» διευκρινίζεται ότι περιλαμβάνεται και ο εθελοντής.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Επιστολή στις οργανώσεις μέλη με ημερ. 31/7/17 και θέμα «Ασφάλεια εθελοντών κατά την εκτέλεση της εθελοντικής εργασίας».

8. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΜΗ ΤΥΠΙΚΗΣ/ΑΤΥΠΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Αίτημα: Συμμετοχή ΠΣΣΕ με εκπρόσωπο του, βάσει των αρμοδιοτήτων του που πηγάζουν από το νόμο, στην Επιτροπή που έχει συσταθεί για την αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

Αποτέλεσμα: Έχει ικανοποιηθεί.

9. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ

Αίτημα: Να επιχορηγείται η συμμετοχή των εθελοντών, αντί μόνο του έμμισθου προσωπικού, σε σεμινάρια κατάρτισης που επιχορηγεί η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Επιστολή προς την ΑνΑΔ με κοινοποίηση στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Αποτέλεσμα: Συνάντηση με την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 27/7/17 - **Απάντηση Υπουργού:** Επειδή δεν μπορεί να ρυθμιστεί το θέμα αυτό, βάσει της νομοθεσίας και εισηγήθηκε την κατάρτιση των εθελοντών να αναλάβουν εθελοντές εκπαιδευτές.

10. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Αίτημα: Επείγει η συλλογή και ανάλυση οικονομικών δεικτών και στοιχείων για τη διάσταση του εθελοντισμού ώστε να διαφανεί η συμβολή του στην εθνική οικονομία και την κοινωνία.

11. ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ

11.1. **Αίτημα:** Η έλλειψη χρόνου αποτελεί ένα ουσιαστικό πρόβλημα. Θα μπορούσε να ρυθμιστεί η σχετική νομοθεσία για τις άδειες των εργαζομένων που να δίνει την ευκαιρία στους εργοδότες να παραχωρούν άδεια σε εργοδοτούμενους όταν πρόκειται για εθελοντική εργασία με ρύθμιση των ημερών απουσίας που θα δικαιούνται.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Συνάντηση με την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 27/7/17.

Αποτέλεσμα - Απάντηση Υπουργού: Είναι αδύνατον να τροποποιηθεί η νομοθεσία επειδή εάν παραχωρείται πληρωμένη άδεια για τον εθελοντισμό

δεν εμπίπτει πλέον στην φιλοσοφία του εθελοντισμού και δεύτερο θα αυξάνει το κόστος του εργοδότη.

- 11.2. **Αίτημα:** Το τεχνολογικό χάσμα των γενεών, είναι ένα εμπόδιο στη συμμετοχή των νέων σε αρκετές ΜΚΟ, το οποίο μπορεί να αντιμετωπισθεί με την εισαγωγή των ψηφιακών εκστρατειών μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα. Μέσα από τέτοιου τύπου εκστρατείες θα γίνεται ενημέρωση των νέων για τους τρόπους πρόσβασης τους στο εθελοντικό κίνημα καθώς και τις ευκαιρίες που υπάρχουν για εθελοντική εργασία.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Διενεργήθηκαν ψηφιακές εκστρατείες για προώθηση του εθελοντισμού.

- 11.3. **Αίτημα:** Ευαισθητοποίηση και αντιμετώπιση των φαινομένων ηλικιακών διακρίσεων από προηγούμενες γενιές έναντι στους νέους και τις νέες, καθότι τέτοια πρακτική συνήθως γίνεται αιτία να τους/τις παραγκωνίζει από τα κέντρα λήψης αποφάσεων και να αισθάνονται ότι δεν έχουν λόγο και ρόλο να διαδραματίσουν.

Ενέργεια ΠΣΣΕ: Εγκύκλιος στις οργανώσεις μέλη ΠΣΣΕ και ΕΣΣΕ στις 19/5/17 με θέμα «Η εμπλοκή των νέων στις ΜΚΟ» κατά την οποία καταγράφηκαν προβλήματα / θέματα που τέθηκαν στη Σύνοδο και δυσκολεύουν την εμπλοκή των νέων στις ΜΚΟ και εισηγήσεις για τρόπους αντιμετώπισης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ιστορικό: Θέματα Συνόδων της Κοινωνίας των Πολιτών

1^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών – 2010: Το ΠΣΣΕ υλοποίησε την 1^η Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών το 2010 με μεγάλη επιτυχία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Κατά της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού. Μέσα από αυτή την πρωτοποριακή πρωτοβουλία του ΠΣΣΕ, δόθηκε ‘φωνή’ στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού που κινδυνεύουν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

2^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών – 2011: Η 2^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών πραγματοποιήθηκε το 2011 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Εθελοντισμού έχοντας κεντρικό άξονα συζήτησης την ‘Εθνική Διακήρυξη για τον Εθελοντισμό’ που ετοιμάστηκε από το ΠΣΣΕ.

3^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών – 2013: «Η λειτουργία των εθελοντικών οργανώσεων σε συνθήκες οικονομικής κρίσης και οι ενέργειες τους για αντιμετώπιση της».

4^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών – 2014: «Ανάπτυξη στρατηγικής για επιβίωση των εθελοντικών οργανώσεων/ΜΚΟ σε συνθήκες συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης».

5^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών – 2015: «Σχέσεις των εθελοντικών οργανώσεων/ΜΚΟ με τη δημόσια υπηρεσία».

6^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών – 2017: «Εμπλοκή των νέων στις ΜΚΟ».

7^η Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών – 2018: «Χρηστή Διοίκηση των ΜΚΟ και το νομικό πλαίσιο που τις επηρεάζει».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ
7^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
18/4/2018

A/A	ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΟΝΟΜΑ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1.	Birth Forward	Στάλω Λέστα	
2.	Cyprus Integrity Forum	Μαρία Κωνσταντίνου	
3.	Cyprus Myasthenia Gravis Association	Άννα Ζαννέτου	
4.	Cyprus Stroke Association	Μαρίνα Χαραλάμπους	
5.	Cyprus Youth DiplomaCY	Σολομών Κουντούρης	
6.	Europa Donna Cyprus	Γιώτα Νικολαΐδου	
7.	Future World Center (Cyprus Neuroscience and Technology Institute)	Ανδρέας Σώσειλος	
8.	Ladies Circle Cyprus	Λίτσα Ευσταθίου	
9.	MedicAlert Κύπρου	Λουκία Λουκαΐδου	
10.	NGO Support Centre	Μαρία Τσιάρτα	

A/A	ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΟΝΟΜΑ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
11.	Stressball	Γιάννης Κανάρης	
12.	The European Cyprus Society	Νικόλαος Τερζίδης Σάββας Σταύρου	
13.	Αντιρευματικός Σύνδεσμος Κύπρου	Χρύσω Γιασουμή	
14.	Γυναικείος Όμιλος Πρωτοπορία	Λία Γεωργιάδη Έλενα Χριστοδούλου	
15.	Εθελοντές Γιατροί - Κύπρος	Αγρότου Ανδρούλα	
16.	Εθελοντικό Τμήμα Εκτάκτων Αναγκών-ΕΤΕΑ	Τάσος Κυριακίδης	
17.	Επαρχιακός Σύνδεσμος Λεμεσού οι Φίλοι των Γερόντων	Αθηνά Πανταζή Φωτούλλα Γεωργίου	
18.	Ερευνητικό Κέντρο Ισότητας Φύλου	Καλλιόπη Αβραάμ	
19.	ΕΣΣΕ Αμμοχώστου	Δημήτρης Παπαευέλθοντος	
20.	ΕΣΣΕ Κερύνειας	Οδυσσέας Πατσαλίδης	
21.	ΕΣΣΕ Λάρνακας	Ανδρέας Σεργίου	

A/A	ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΟΝΟΜΑ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
22.	ΕΣΣΕ Λεμεσού	Μαρία Μότη	
23.	ΕΣΣΕ Λευκωσίας	Χαράλαμπος Πισσίας	
24.	ΕΣΣΕ Πάφου	Κωστάκης Μιχαήλ	
25.	Ίδρυμα ΘΕΟΤΟΚΟΣ	Θωμάς Κατσιώνης	
26.	Καραϊσκάκειο Ίδρυμα	Πόπη Κανάρη	
27.	ΚΕΝΘΕΑ	Ελευθέριος Κόκκινος	
28.	Κυπριακή Ομοσπονδία Γυναικών Επιχειρηματιών Επαγγελματιών (ΚΟΓΕΕ)	Μαρία Ματθαίου Σουρουλά	
29.	Κυπριακός ανθρωπιστικός σύνδεσμος για παιδιά (CANS FOR KIDS)	Γιώργος Εγγλέζος	
30.	Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός	Κλαίλια Σουρμελή Σκοτεινού	
31.	Κυπριακός Οργανισμός Κέντρων Νεότητας - ΚΟΚΕΝ	Κώστας Κώστα	
32.	Λαϊονικό Ίδρυμα για την Αποκατάσταση του Απροστάτετου Παιδιού	Θωμάς Καραγιαννίδης	

A/A	ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΟΝΟΜΑ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
33.	Νεολαία Οικολόγων	Γιώργος Ευρυδιχώρου	
34.	Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων	Αργύρης Αργυρού	
35.	Παγκύπρια Οργάνωση Προώθησης Γραμματισμού	Ζαχαρούλα Μαλά	
36.	Παγκύπρια Συμμαχία Σπανίων Παθήσεων	Ανδρούλα Ελευθερίου Δημήτρης Γενεθλή	
37.	Παγκύπρια Συνομοσπονδία Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης	Μαρία Σταύρου	
38.	Παγκύπριος Αντιαναιμικός Σύνδεσμος	Ανδρέας Λοϊζιάς	
39.	Παγκύπριος Αντιναρκωτικός Σύνδεσμος	Χρύσω Αργυρού	
40.	Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρδιοπαθών	Κώστας Θεοχαρίδης	
41.	Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρκινοπαθών και Φίλων ΠΑΣΥΚΑΦ	Ιωάννα Αριστείδου	
42.	Παγκύπριος Σύνδεσμος Πολλαπλής Σκλήρυνσης	Δέσποινα Ρούσου	
43.	Παγκύπριος Σύνδεσμος Σπανίων Γενετικών	Στάλω Κυριακίδου	

Α/Α	ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΟΝΟΜΑ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
	Παθήσεων		
44.	Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας Κύπρου	Δήμος Αντωνίου	
45.	Πολιτεία (Ανανέωση Συμμετοχή Δημοκρατία).	Ορθοδοξία Μηνά	
46.	ΠΣΣΕ	Ηλίας Δημητρίου	
47.	ΠΣΣΕ	Πέτρος Πέτρου	
48.	ΠΣΣΕ	Γιαννούλα Κυριακίδου	
49.	Πυροσβέστες του κόσμου - Κύπρος	Ανδρέας Ανδρέου	
50.	Στέγη Ευγηρίας Αρχάγγελος Μιχαήλ Καϊμακλίου	Κώστας Κυριακίδης	
51.	Στήριγμα Ζωής	Ανδρέας Λοΐζου	
52.	Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου	Μάριος Φιλίππου	
53.	Σύνδεσμος Ατόμων με Πολλαπλή Σκλήρυνση Λάρνακας	Έρια Αθανασίου	
54.	Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια	Έλση Πραξιτέλους	
55.	Σύνδεσμος Γονέων και Φίλων Παιδιών με Ειδικές	Ιάκωβος Βαλανίδης	

Α/Α	ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΟΝΟΜΑ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
	Ανάγκες Λεμεσού		
56.	Σύνδεσμος Καρδιοπαθών και Φίλων Λάρνακας	Λυγία Φυσεντζίδου	
57.	Σύνδεσμος Καρκινοπαθών και Συγγενών ΕΛ.Α-ΖΩ	Χρίστος Ανδρέου	
58.	Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Κύπρου	Μαρία Άζινου	
59.	Σύνδεσμος Κοινωνιολόγων Κύπρου	Νάσια Κλεάνθους	
60.	Σύνδεσμος Παλαιών Προσκόπων Λευκωσίας	Γιάννης Αντωνιάδης	
61.	Σώμα Κυπρίων Οδηγών	Μαρίνα Παπαδοπούλου	
62.	Σώμα Προσκόπων Κύπρου	Μιχάλης Γιαννακού	
63.	Σωματείο "Ομάδα Εθελοντών Σιας"	Φίλιππος Φιλίππου	
64.	Ταμείο Ευημερίας Στέγης Νέας Ελεούσας	Γιώτα Αυξεντίου	
65.	Υπηρεσίες Ηλικιωμένων Αγλαντζιάς	Στέλιος Μνάσωνος	

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΩΝ

7^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
18/4/2018

A/A	Όνοματεπώνυμο	Φορέας	Αριθμός ατόμων σε περίπτωση περισσότερων από 1
1.	Στέλλα Κυριακίδου	Βουλευτής	
2.	Μιχάλης Γιωργάλλας	Βουλευτής	
3.	Πόλυς Παλλήκαρος	Κίνημα Αλληλεγγύης (αναπληρωτής πρόεδρος)	
4.	Φρόσω Αποστολίδου	Κίνημα Οικολόγων (επαρχιακός Λευκωσίας)	
5.	Γιαννάκης Χατζηδημητρίου	Ένωση Δήμων	
6.	Γιώργος Δανός	Cyprus Space Exploration Organisation	
7.	Κωνσταντίνα Χρίστου	Sofia Foundation	
8.	Αναστασία Τσάτσου	Πανεπιστήμιο Κύπρου	
9.	Νικόλας Τερζίδης	Πανεπιστήμιο Κύπρου	
10.	Αφροδίτη Μαληκκίδου	Γυμνάσιο Αγίας Φυλάξεως	
11.	Άγγελος Παπαγεωργίου	Διευθυντής Τσιρείου Γυμνασίου	
12.	Μαρία Μορφή	Γυμνάσιο Σταυρού	20 μαθητές
13.	Μαρία Δημητρίου	Γυμνάσιο Σταυρού	
14.	Καθηγήτρια	Γυμνάσιο Ακακίου	3 μαθητές
15.	Helen Josephides	Future World Center	
16.	Έλενα Χριστοδούλου	Γυναικείος Όμιλος Πρωτοπορία	
17.	Γιόλα Δημητρίου	Γυναικείος Όμιλος Πρωτοπορία	

18.	Δήμητρα Θάνου		
19.	Μαρία Νίκου		